

KAIŠIADORIŲ RAJONO ŽIEŽMARIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS „VARPELIS“

A faint, stylized illustration of two children holding hands. The child on the left is a girl with blonde hair in a ponytail, wearing a pink dress with white polka dots and pink shoes. The child on the right is a boy with spiky blonde hair, wearing a light blue t-shirt, blue shorts, and light blue shoes. The background behind them is a soft, circular glow in shades of yellow and pink.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

2011

ŽIEŽMARIAI

TURINYS

TURINYS.....	2
I. PROGRAMOS BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
1. Informacija apie ugdymo įstaigą.....	3
2. Vaikai ir jų poreikiai.....	3
3. Pedagogų pasirengimas.....	3-4
4. Švietimo tiekėjo savitumas.....	4
5. Tėvų, (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.....	4-6
6. Strateginių dokumentų sąsajos.....	6
7. Filosofija.....	6-7
8. Regiono savitumas, bendruomenės (socialiniai ir kultūriniai) ypatumai.....	7-8
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI.....	8
9. Ikimokyklinio ugdymo programos principai.....	8
III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI.....	9
10. Tikslas.....	9
11. Uždaviniai.....	9
IV. UGDOMOJI APLINKA, PRIEMONĖS IR METODAI, TURINYS.....	9
12. Įstaigoje sukurta ugdomoji aplinka.....	9
13. Ugdymo turinys ir priemonės.....	9-10
14. Ugdymo(si) metodai.....	10-11
15. Ugdymo organizavimo metodai bei pagrindinės ugdymo priemonės.....	11-12
16. Turinys. Ankstyvasis amžius (1 – 3 metai).....	12-20
17. Turinys. Ikimokyklinis amžius (3-6 metai).....	21-35
V. UGDYMO SI PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS.....	35-36
VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI.....	37-38

KAIŠIADORIŲ RAJONO ŽIEŽMARIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS „VARPELIS” IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. PROGRAMOS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Informacija apie ugdymo įstaigą

- 1.1. Švietimo teikėjas – Kaišiadorių rajono Žiežmarių lopšelis-darželis „Varpelis”.
- 1.2. Teisinė forma – savivaldybės biudžetinė įstaiga, indentifikavimo kodas - 190503244.
- 1.3. Mokyklos grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla - 3110.
- 1.4. Lopšelio-darželio adresas – Narimanto g. 37, Žiežmariai 56238, Kaišiadorių rajonas.

2. Vaikai ir jų poreikiai. Lopšelių-darželių lanko 1,5–6(7) metų ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai, gyvenantys skirtingomis socialinėmis sąlygomis. Lopšelyje-darželyje yra 4 grupės: viena ankstyvojo ugdymo (1,5-3 m.), trys – mišrios (3-5-6 (7) m.) grupės.

Vaikai lopšelyje-darželyje yra laisvi, kūrybingi, patys renkasi norimą veiklą ir ją, pedagogams padedant, išplėtoja. Visi laikosi nuostatos „Vaikas ir auklėtojas - draugai“. Pedagogai, dirbantys lopšelyje-darželyje, orientuojasi į šiuolaikinę vaikystės ir vaiko ugdymosi sampratą: supranta vaiko raidą ir ugdymąsi kaip vientisą procesą, nagrinėja visų vaiko raidos etapų tarpusavio sąryšį, interpretuoja vaikystę kaip mokymosi visą gyvenimą sėkmingą startą, kuria naujas ugdymo(si) galimybes kiekvienam vaikui.

Vaikų grupė – tai maža visuomenė, kurioje yra įvairių gebėjimų turinčių asmenybių. Tokioje asmenybių įvairovėje akcentuojami kiekvieno privalumai, mokoma gerbti kiekvieną, nepriklausomai nuo jo gebėjimų. Mažų vaikų grupė – tai tarsi išplėstinė šeima, kurioje yra įvairaus amžiaus vaikai. Mišrus vaikų amžius grupėje skatina padėti vieni kitiems (nusirengti, apsirengti ir pan.), pratina būti tolerantiškais, nesišaiptyti iš mažiau sugebančio, nerangesnio, drovesnio draugo. Mažesnieji, stebėdami vyresnius vaikus, mokosi bendrauti ir draugiškai žaisti. Šia programa siekiama atliepti svarbiausius vaiko poreikius, apimančius: specialiųjų vaikų poreikių tenkinimą (kalbos, kalbėjimo ir komunikacijos sutrikimų turinčių vaikų – logopedinės pagalbos suteikimą), amžiaus tarpsnių svarbiausių poreikių tenkinimą ir gebėjimų nuoseklų ugdymą(si), galimybių augti fiziškai ir psichiškai stipriai asmenybei sudarymą, individualios saviraiškos ir išraiškos tenkinimą, asmeninių savybių ir poreikių raišką, sveikatos stiprinimą.

Įgyvendinant programą bus užtikrinamas vaiko poreikių tenkinimas atsižvelgiant į jų amžių, bendruosius ir individualius poreikius, sudarytos vienodos ugdymo(si) sąlygos.

3. Pedagogų pasirengimas. Žiežmarių lopšelyje-darželyje „Varpelis” dirba patyrusios, kūrybingos pedagogės, kurių kvalifikacija atitinka reikalavimus mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. Visos turi atitinkamą kvalifikaciją, nuolat domisi ugdymo naujovėmis ir jas įgyvendina, dalyvauja įvairiuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, dalijasi savo pedagogine patirtimi. Direktorė įgijusi II vadybinę kategoriją, direktorės pavaduotoja ugdymui – III vadybinę kategoriją.

Auklėtojos dirbančios su ankstyvojo amžiaus vaikais daug dėmesio skiria vaikų adaptacijai, tęsia ugdymą pradėtą šeimoje, kuria žaismingą, patrauklią, stimuliuojančią ir kartu artimą namams, jaukią aplinką, formuoja ir ugdo jų bendruosius gebėjimus (asmeninius, socialinius ir kt.), todėl mažyliai čia jaučiasi laukiami, saugūs ir mylimi.

Auklėtojos dirbančios mišrioje grupėje su įvairaus amžiaus vaikais (3-6-(7m.) stengiasi daugiau dėmesio skirti vaikų pomėgiams ir interesams, moko juos gražiai bendrauti tarpusavyje, gerbti ir puoselėti juos supančią aplinką, mylėti mažesnius ir silpnesnius už save, globoti juos ir saugoti, ugdo ir plėtoja meninius ir estetinius gebėjimus, padedančius išreikšti save, komunikuoti. Veiksmingai ir harmoningai ugdo kiekvieno vaiko asmenybę, jos intelektualines, kūrybines, emocines, fizines galias, formuoja vertybines nuostatas.

Auklėtojos daug dėmesio skiria vaikų paruošimui mokyklai per kompetencijų ugdymą(si), sudarant sąlygas vaiko socializacijai, fizinių, psichinių ir dvasinių galių harmoningam skleidimuisi. Jų ugdymas vyksta pagal priešmokyklinio ugdymo(si) programą, Bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus.

Dirbantis įstaigoje logopedas visapusiškai padeda pasirengti mokyklai: ištiria vaiko kalbą, šalina tarties trūkumus, lavina foneminę klausą, formuoja taisyklingą gramatinę kalbos sandarą, moko rišliai pasakoti, turtina žodyną, lavina mąstymo, atminties, dėmesio procesus, koreguoja visus kalbos ir komunikacijos sutrikimus.

Pedagogai yra kompetentingi ir jų kvalifikacija laiduoja kokybišką ir visapusišką vaiko ugdymą.

4. Švietimo teikėjo savitumas.

4.1. Lopšelio-darželio paskirtis - padėti šeimai sąveikoje su įstaigos bendruomene, tenkinti individualius vaiko poreikius, teikti logopedo pagalbą, sudaryti sąlygas asmenybės raiškai, kūrybiškumui, socializacijai, tautinės savimonės ugdymui.

Lopšelio-darželio misija - teikti kokybišką paramą ir pagalbą šeimai, tenkinat vaiko ir kitų bendruomenės narių prigimtinius, edukacinius ir kultūrinius poreikius, ugdant sveiką, linksną, laisvą vaiką, gebantį priimti teisingus sprendimus, žinantį tautos papročius ir istoriją, brandų mokyklai.

Lopšelis-darželis turi savo galias kultūrinės tradicijas, kurias nuolat tobulina ir papildo. Siekiant pažinti ir perimti lietuvių tautos istorinį bei kultūrinį palikimą, ugdymas vyksta per pasirinktą etninės kultūros kryptį. Įstaigoje vyksta renginiai, šventės, pramogos, kurios atspindi etnokultūrinės krašto tradicijas, papročius ir kitą kultūrinį paveldą.

Lopšelis-darželis „Varpelis“ savitas ir tuo, kad ypatingas dėmesys skiriamas vaikų sveikatos saugojimui ir stiprinimui. 2001 m. įstaiga buvo priimta į Lietuvos sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą, lopšelio-darželio pedagogai yra asociacijos „Sveikatos želmanėliai“ nariai, direktorė yra sveikatos ugdymo konsultantė. Lopšelyje-darželyje sukaupta didelė vaikų sveikatos saugojimo, stiprinimo ir puoselėjimo patirtis, kurią vadovai ir pedagogai skleidžia visoje respublikoje.

Lopšelyje-darželyje yra ir savitos erdvės – žaidimų kambarėliai-centrai – įvairių poreikių tenkinimui, pomėgių, idėjų įgyvendinimui: Močiutės klėtelė (etnografinis muziejus), Sveikuolių kampelis ir meninės raiškos centras, Logopedės kabinetas, Valgyklėlė, Arbatinės (visose grupėse), Svetainė kartu su metodiniu kabinetu, Sporto-muzikos salė, Pasakų kambarys, Šviesos-tamsos ir eksperimentų centras (3 grupėje). Kieme nemažai įrenginių skatinančių vaikų judėjimo, žaidimo ir pažinimo poreikius.

Nuo 2011 metų rudens lopšelyje-darželyje pradedama įgyvendinti Reggio Emilia ugdymo sistemos elementus:

- Aplinka – trečiasis pedagogas.
- Natūrali gamta ir gamtinė medžiaga vaikų kūryboje.
- Vaikas – centre.
- Kūryba ant šviesos stalo. Vaikai iš akmenukų, smėlio, popieriaus, įvairių kitų medžiagų kurs įvairias figūras, kompozicijas. Vėliau vaikai tyrinės šviesos prasiskverbimą pro įvairius daiktus, atliks kitus eksperimentus.

Lopšelyje-darželyje ugdymas vyksta stengiantis apjungti lietuvių tautines tradicijas ir papročius, meninį ugdymą, sveikos gyvensenos nuostatas ir šiuolaikines ugdymo naujoves.

5. Tėvų, (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Lopšeli-darželį „Varpelis“ lanko Žiežmarių miestelio ir jo apylinkių (kaimų) vaikai. Pastaruoju metu dalinai tenkiname ir Kaišiadorių miesto tėvų poreikius. Įstaigą lankančių vaikų tėvai – jaunos šeimos, atitolusios nuo etninio ugdymo tradicijų, neišsiugdžiusios sveikos gyvensenos nuostatų, turinčios gana ribotas galimybes vaikams atskleisti meninio ugdymo įvairovę. Todėl dauguma tėvų pageidauja, kad būtų tenkinami vaiko saugumo, pažinimo, saviraiškos, meniniai, socialiniai bei etniniai poreikiai. Pirmenybę jie teikia vaikų sveikatos saugojimui, fiziniam ir psichiniam saugumui, visuminiam vaiko ugdymui ir paruošimui

mokyklai. Vietinės bendruomenės socialinė padėtis taip pat įtakoja, kad kartu būtų teikiamos ugdymo ir socialinės paslaugos (specialiųjų kalbos sutrikimų turintiems vaikams).

Glaudus tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas grindžiamas pasitikėjimu bei pagarba. Tinkamas pedagogų bendradarbiavimas su tėvais padeda sukurti vaiko poreikius atliepiančią, vaiką puoselėjančią aplinką, kurioje gali laisvai ir harmoningai skleistis visos jo galios. Bendradarbiavime su tėvais svarbu socialinis kontekstas, bendruomeniškumas, lygiateisiškumas.

5.1. Atliepiant tėvų lūkesčius ir poreikius, vietos bendruomenė siekia:

5.1.1. Atskleisti šeimai vaiko gyvenimo lopšelyje-darželyje ypatumus ir supažindinti su ugdymo sąlygomis;

5.1.2. Rinkti informaciją apie emocinę, socialinę ir kultūrinę vaikų aplinką;

5.1.3. Žinoti vietos bendruomenės vertybes, kultūrą;

5.1.4. Įvertinti, kokią patirtį vaikai į ugdymo įstaigą „atsineša“ iš namų ir bendruomenės aplinkos;

5.1.5. Pažinti įstaigą lankančių vaikų šeimas; organizuoti susirinkimus, bendrus renginius, individualius pokalbius, konsultacijas, rinkti formalius duomenis apie šeimą;

5.1.6. Numatyti vaiko ugdymo darną garantuojančias sąlygas: išsiaiškinti, apmąstyti, įvertinti ir tenkinti individualius, šiuolaikines vaiko ugdymo tendencijas atitinkančius tėvų poreikius - drauge ieškoti bendrų ugdymo poveikio vaikui priemonių, tėvų ir auklėtojų bendradarbiavimas turi vadovautis principu, - kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui.

5.1.7. Šviesti tėvus pedagogikos ir psichologijos klausimais.

5.2. Svarbi sėkmingo ikimokyklinio ugdymo(si) sąlyga – pedagogų ir vaiko tėvų bendradarbiavimas. Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su šeima pedagogas, taiko formalius, neformalius, netradicinius būdus ir formas. Pedagogas juos renkasi atsižvelgdamas į šeimos kultūrą, grupės bendruomenės poreikius.

5.2.1. Formalios sąveikos būdai:

5.2.2. Tėvų (grupės, visuotiniai) susirinkimai.

5.2.3. Tėvų lankymasis grupėje, dalyvavimas ugdymo procese.

5.2.4. Pedagogų ir vadovų lankymasis šeimose (iškilus būtinumui).

5.2.5. Edukacinis tėvų švietimas (konsultacijos, rekomendacijos, pranešimai, paskaitos, diskusijos).

5.2.6. Bendrų projektų kūrimas ir įgyvendinimas (išvykos, ekskursijos, žaidimų dienos, savaitės, vakaronės, sportiniai, šventiniai renginiai, pramogos ir kt.).

5.3. Neformalios sąveikos būdai:

5.3.1. Individualūs pokalbiai atvedant ir pasiimant vaiką.

5.3.2. Iš anksto numatyti pokalbiai apie vaiko vystymąsi, pasiekimus, konsultavimas;

5.3.3. Skelbimų lentos, informacinė medžiaga.

5.3.4. Rašteliai, žinutės, pokalbiai telefonu.

5.4. Tėvai skatinami bendradarbiauti ugdymo procese įvairiomis formomis:

5.4.1. Individualūs pokalbiai su vaiko tėvais, jo pažangos įvertinimas, aplankų analizavimas (individualiu lygmeniu).

5.4.2. Konsultacijos, kurių metu logopedas, auklėtojos, sveikatos priežiūros specialistas, muzikos ir meninio ugdymo mokytojai, direktorės pavaduotoja ugdymui, direktorė konsultuoja tėvus.

5.4.3. Bendri grupės vaikų-tėvų projektai: parodėlės, šventės, koncertai (grupės bendruomenės lygmeniu).

5.4.4. Atvirų durų dienos, kurių metu tėvai susipažįsta su vaikų gyvenimo sąlygomis lopšelyje-darželyje su auklėtojų darbo metodais, vaikų įgūdžiais ir mokėjimais.

5.4.5. Anketinės apklausos, kurių metu aiškinamasi tėvų nuomonė įvairiais vaiko ugdymo klausimais.

5.4.6. Tėvų komitetas, padedantis spręsti vaikų auklėjimo, pedagoginius klausimus.

5.4.7. Įstaigos bendruomenės lygmeniu (šėimos narių aktyvus dalyvavimas sportinės bei meninės saviraiškos įstaigos renginių metu).

Visa bendruomenė kuria ir puoselėja įstaigos tradicijas, aktyviai dalyvauja organizuojamuose renginiuose, tradicinėse ir netradicinėse šventėse, pramogose.

6. Strateginių dokumentų sąsajos. Žiežmarių lopšelio-darželio „Varpelis“ ikimokyklinio ugdymo(si) programa, parengta vadovaujantis Švietimo ir mokslo ministerijos parengtu ir patvirtintu „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu“, pagrindiniais teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais ikimokyklinio ugdymo(si) veiklą ir kitais teisės aktais: Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijos ir Vaiko teisių Konvencijos, Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcijos, ir Kaišiadorių savivaldybės strateginiu švietimo planu 2010-2013 m.m. bei įstaigos strateginėmis kryptimis, numatytomis Žiežmarių lopšelio-darželio „Varpelis“ 2010-2013 m.m. strateginiame plane.

6.1. Programoje atskleidžiamas požiūris į vaiko ugdymą remiantis, „Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX – 1569. Vaikui garantuojamos teisės:

6.1.1. Gauti gerą išsilavinimą, priežiūrą;

6.1.2. Jaustis oriam ir saugiam dėl savo rasinės, kultūrinės ir tautinės tapatybės;

6.1.3. Jaustis visaverte asmenybe, kad ir kokio amžiaus būtų;

6.2. Remiantis Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, siekiama įgyvendinti svarbiausius uždavinius:

6.2.1. Didinti institucinio ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(-si) prieinamumą ir gerinti kokybę;

6.2.2. Laiduoti saugias ugdymo(-si) ir socializacijos sąlygas;

Ikimokyklinei ugdymo sistemai keliami siekiai ir tikslai gali būti įgyvendinti tik užtikrinus deramą ugdymo kokybę, kuri atitiktų nuolat kintančio asmens ir visuomenės poreikius.

Ši ikimokyklinio ugdymo programa svarbi vaiko socialinei kultūrinei patirčiai kaupti, ugdymo(si) netolygumams lyginti ir jų sveikatai stiprinti.

6.3. Remiantis „Lietuvos respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu“ (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234) pripažįstama vaiko teisė - tinkamai ugdytis,

Pedagogai ir tėvai susitaria visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius bei fizinius sugebėjimus.

6.4. Remiantis „Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija“ („Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas“ 1998 m. liepos 10 d. Nr. 1080) pripažįstama vaiko teisė:

6.4.1. Ugdytis sveikoje ir saugioje aplinkoje;

6.4.2. Skleisti savo sugebėjimus ir talentus;

6.4.3. Ugdyti savo kalbą, perimti tautos kultūrą, papročius, tradicijas.

Siekiama užtikrinti laimingą vaikystę, laiduoti vaikui fizinę, psichinę ir socialinę gerovę, nepažeisti jo teisių, skelbiamų „Vaiko teisių konvencijoje“. Žvelgiant į vaiką kaip į absoliučią vertybę, pripažįstama vaiko vidinio pasaulio nepriklausomybė bei savarankiškumas kaip pagrindinė teisingo ugdymo garantija.

7. Filosofija. Programoje siejamos kelios filosofinės kryptys.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programos turinio pagrindą sudaro humanistinė filosofijos kryptis, garantuojanti ikimokyklinio ugdymo programos kokybę bei šiuolaikinį ugdymą, pabrėžianti vaiko sveikatos puoselėjimo, saviraiškos ir savirealizacijos galimybių svarbą ugdymo(si) procese.

Orientuojantis į humanistinę filosofinę kryptį įstaigoje sudarytos sąlygos saviraiškos ir savirealizacijos poreikių tenkinimui. Bendrai priimtoms vertybės ir bendravimo normos kuria aplinką, kurioje nėra prievartos ir psichologinio spaudimo.

Pagal progresyvinę psichologinę ugdymo kryptį ugdymo turinyje akcentuojamos ne žinios, o gebėjimas kaupti informaciją, veikti pačiam.

Orientuojantis į ekologinę raidos kryptį plėtojamas supratimas apie šeimą, gimtinę, gamtą, kultūrą. Ugdymas vyksta ne tik įstaigoje, bet ir parodose, išvykose, šventėse ir kituose miestelio ir bendruomenės renginiuose.

Ugdymo turinys atskleistas vadovaujantis individualizavimo ir integracijos principais. Artimos A. Maceinos idėjos apie tautinį ugdymą, Vydūno ir Šalkauskio sveikatos filosofijos.

Programa paruošta vadovaujantis įvairiomis metodinėmis rekomendacijomis ir programomis (Vaikų darželių programa "Vėrinėlis", Ikimokyklinio ugdymo gairėmis, Ankstyvojo ugdymo vadovu, Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvenamosios įgūdžių ugdymo programa, Etninio ugdymo programa "Po tėviškės dangum", „Gera pradžia“ švietimo projekto idėjomis, Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, Metodinėmis rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo programai rengti, Socialinių įgūdžių ugdymo programa ir kt.), papildant ją pedagogine patirtimi, kultūrinėmis krašto tradicijomis, atsižvelgiant į tėvų lūkesčius, šeimų kultūrą, vaikų patyrimą ir šiuolaikines pedagogines tendencijas.

Lopšelyje-darželyje svarbu (pasak šios teorijos šalininko Eriksono): sudaryti vaikui sąlygas save ir kitus vertinti gerai, „atrast“ savo kūną ir dvasinį pasaulį, savo galimybes ir ribotumus, padėti atsirasti socialiai priimtinioms emocijų, jausmų ir minčių raiškos formoms.

8. Regiono savitumas, bendruomenės (socialiniai ir kultūriniai) ypatumai.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programa kurta atsižvelgiant į:

Artimiausią geografinę aplinką - lopšelis-darželis „Varpelis“ yra nedideliame Žiežmarių miestelyje, įsikūrusiame šalia automagistralės, jungiančios du didžiausius Lietuvos miestus Vilnių ir Kauną. Žiežmariai – viena seniausių Strėvos upės pakrantės gyvenviečių (minima nuo XIV a. vidurio), kuri išsidėsčiusi abipus upės. Kraštovaizdis yra gana miškingas, susidedantis iš mišriųjų miškų masyvo, turtingas retų į Lietuvos raudonąją knygą įrašytų augalų ir gyvūnų (iš 228 rūšių gyvūnų įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą net 88 rūšių gyvūnai gyvena mūsų rajone). Pietiniu miestelio pakraščiu teka Strėva, į ją įteka keli upeliukai: miestelio pradžioje esantis Gulšis; iš tvenkinio esančio kitoje autostrados pusėje, po plentų, teka upelis netikėtu vardu – Kunigas, o per sodus sruvena upeliukas, turbūt davęs vardą pačiam miesteliui – Strėvos intakas Žiežmarė.

Lankytinas istorines vietas- miestelyje yra architektūros paminklų: keletas praeito šimtmečio namų, viena iš aštuonių Lietuvoje išlikusių medinių Sinagogų, grafo Benedikto Tiškevičiaus dvaro rūmų pastatai, 1924 m. pastatyta mūrinė Žiežmarių bažnyčia ir šiandien išsiskirianti dėl to, kad turi tik vieną iškeltą bokštą. Miestelio pagrindinėje aikštėje 1991 m. atstatytas Laisvės paminklas, kuris sovietmečiu buvo sugriautas, o šalia - 1941-1945 m. antrojo pasaulinio karo Karių kapinės. Turėdami tokį turtingą paveldą ir vaikus supažindiname su gimtojo miestelio istorija, kuri išsamiai aprašoma J.Briliausko ir G.Tamošiūno knygoje „Žiežmariai“.

Kultūrinę aplinką – Žiežmarių miestelio viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyrius, prie Strėvos stovi buvęs Žiežmarių valsčiaus administracinis pastatas, kuris po rekonstrukcijos tapo Kultūros centru. Miestelyje vyksta įvairūs tradiciniai renginiai.

Socialinius vietovės objektus: Žiežmarių pirminės sveikatos priežiūros centras, vidurinė mokykla, mokykla-darželis, seniūnija, Žiežmarių policijos skyrius, Lietuvos pašto Žiežmarių skyrius.

Vaikai turi galimybę lankytis: Žiežmarių miestelio viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriuje, kultūros centro organizuojamose parodose, šventėse, spektakliuose. Lankydami įvairiuose objektuose jie susipažįsta su medikų, policininkų, mokytojų ir kitų profesijų atstovais.

Pedagogai kuria ir puoselėja įstaigos tradicijas, aktyviai dalyvauja organizuojamuose renginiuose, tradicinėse ir netradicinėse šventėse, pramogose.

Plečiant vidaus ir išorės ryšius buvo pasirašytos sutartys su Maltos Ordino Žiežmarių grupe, Veisiejų lopšeliu-darželiu „Ąžuoliukas“, Žiežmarių mokykla -darželiu, Lenkijos Respublikos Bėdžin'co miesto savivaldybės darželiu Nr. 2, Elektrėnų mokykla-darželiu „Pasaka, Pravieniškių darželiu „Ąžuoliukas“.

Bendradarbiaujant su Maltos ordino Žiežmarių grupe buvo sudarytos sąlygos keliems vaikams apmokėti jų išlaikymą lopšelyje-darželyje.

Bendradarbiaujant su kitomis ikimokyklinėmis įstaigomis dalyvaujame įvairiuose konkursuose, festivaliuose, parodose, šventėse.

Lopšelis-darželis „Varpelis“ priklauso Žiežmarių teritoriniam mokyklų tinklui ir tai suteikia platesnes galimybes bendrų problemų sprendimui, projektų ir programų rengimui bei jų kokybiškam įgyvendinimui, atviram ir kokybiškam tarpinstituciniam bendradarbiavimui.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

9. Ikimokyklinio ugdymo programos turinys sudarytas remiantis šiais principais:

9.1. Tautiškumo. Ugdymo turinys orientuotas į vaiko etninio ugdymo poreikių tenkinimą. Etninis ugdymas tai pagrindinė vertybė atspindinti visose ugdymosi kompetencijose. Ugdymo turinyje atskleidžiamas žmogaus ryšys su gamta ir laiko ritmais, aukštaitiškais papročiais, tradicijomis, kultūriniu paveldu, ugdoma pagarba gamtai, gyvybei, Tėvynei, žadinamas tautinio tapatumo jausmas.

9.2. Prieinamumo. Lopšelyje-darželyje vaikai ugdomi nuo 1,5 iki 6 (7) metų. Todėl ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į jų amžių, patirtį, gebėjimus ir galimybes, fizines ir dvasines savybes, raiškos būdus, individualius poreikius ir polinkius. Ugdymo turinyje daug dėmesio skiriama vaikų veiksenai, kurią pasirenka patys vaikai. Ugdymo turinys pritaikytas skirtingoje socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje augančiam vaikui. Vaikams suteikiamos galimybės bendrauti su suaugusiais ir bendraamžiais, įgyti pasitikėjimo savimi.

9.3. Integralumo. Ugdymo turinys orientuotas į vaiko kompetencijų ugdymą, kurių pagrindas vertybinių nuostatų, įgytų gebėjimų ir įgūdžių bei patirties sklaida. Ugdymas vyksta integruotai, garantuojama vaiko pažinimo, saviraiškos, psichinio ir socialinio ugdymo darna, vaiko asmenybės harmoningas skleidimasis, visuminis pasaulio suvokimas.

9.4. Vertybinių nuostatų ugdymo. Padedama vaikui visa kas jį supa įprasinti per dorovines žmogaus nuostatas į pasaulį. Ugdomas savarankiškas, doras, kūrybingas, atsakomybę jaučiantis žmogus, gebantis bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais, gerbiantis kitaip mąstančius, kitokios išvaizdos ir socialinės patirties žmones.

9.5. Individualumo. Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į individualias vaikų savybes, gebėjimus, patirtį, šeimos kultūrinės tradicijas. Suteikiama veiklos pasirinkimo laisvė, pripažįstama vaiko teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį, asmeninę patirtį. Taikomos įvairios priemonės, metodai, individualaus, nedidelėmis grupelėmis, kolektyvinės (viso darželio) ugdymo formos.

9.6. Tęstinumo ir laipsniškumo. Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko patirtį įgytą šeimoje ir ugdymo įstaigoje, vaikų amžių, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tikslus ir uždavinius. Ugdymo turinys kiekvienais amžiaus tarpsniais pamažu sudėtingėja, pateikiamos vis sudėtingesnės situacijos, nagrinėjamos vis sudėtingesnės problemos, įgaunama vis daugiau pažinimo informacijos, ugdomas savarankiškumas.

9.7. Tikslingumo ir veiksmingumo. Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į ikimokyklinio ugdymo tikslus ir uždavinius, į Žiežmarių miestelio ir regiono kultūrinės tradicijas, orientuotas į šiuolaikinę vaikystės sampratą. Jis orientuotas į vaiko adaptacijos naujoje aplinkoje lengvinimą, socializaciją ir prielaidų tolesniam ugdymuisi sudarymą. Ugdymas grindžiamas vaikui prasmingais faktais, procesais, situacijomis, siekiama padėti vaikui įgyti kasdieniniam gyvenimui bei sėkmingam tolesniam ugdymui(si) būtinų kompetencijų. Ugdymo turinys sistemingai vertinamas, analizuojamas ir atnaujinamas pagal poreikius (ne rečiau kaip kas 3-5 metai).

9.8. Nuoseklumo ir perimamumo. Vaikas vedamas nuo artimų (šeimos, namų, aplinkos, gimtosios vietovės, gamtos) prie tolimų reiškinių, socialinių grupių bei visuomeninių santykių (tėviškės, gamtinės, daiktinės bei istorinės aplinkos, pasaulio) pažinimo.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

10. Tikslas. Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos teorijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

11. Uždaviniai:

11.1. Saugoti ir stiprinti vaiko fizinę ir psichinę sveikatą, tenkinat jo poreikius: judėjimo, saugumo, bendravimo ir kt.

11.2. Padėti vaikui perimti komunikacinės kultūros pradmenis, tenkinti jo poreikį bendrauti ir pažinti pasaulį.

11.3. Plėtoti vaiko emocinę, socialinę kultūrinę patirtį, pratinant vaiką realiai gyventi artimiausioje aplinkoje.

11.4. Žadinti vaiko poreikį pažinti aplinkinį pasaulį, pratinti jame atitinkamai elgtis bei vertinti visa, kas jį supa.

11.5. Padėti plėtotis vaiko estetiniam, meniniam jautrumui, ugdyti gebėjimą išreikšti savo patirtį taikant įvairius meninės raiškos būdus.

11.6. Padėti vaikui ir šeimai pažinti ir perimti tautos kultūros pagrindus (dorovinius, estetinius, komunikacinius ir kt.).

11.7. Sudaryti sąlygas ypatingai ir pagrindinei vaikų veiklai - žaidimui.

IV. UGDOMOJI APLINKA, PRIEMONĖS IR METODAI, TURINYS

12. Įstaigoje sukurta ugdomoji aplinka

12.1. Ugdymo tikslams įgyvendinti, sukurta individuali, saugi, estetiška, funkcionali, jauki, artima šeimos aplinkai, atitinkanti vaikų amžių, šiuolaikinės visuomenės poreikius ir higienos normų reikalavimus, tinkama ugdymuisi, darbui, bendravimui, kūrybai, skatinanti įvairių vaiko gabumų skleidimąsi – ugdomoji aplinka. Išorinė ir vidinė įstaigos aplinka turi įtakos ugdytinių dvasinei brandai – fizinei jų raidai, emocinei savijautai, ugdymosi motyvacijai, bendravimo ir bendradarbiavimo poreikių įgyvendinimui.

Pedagogas kartu su šeima padeda vaikui adaptuotis naujoje aplinkoje, sudaro sąlygas kiekvienam individualiai perimti naują aplinkos ir dienos ritmo kaitą, pratina prie veiklos neįprastose vietose, naujų žmonių.

12.2. **Mikroklimatas.** Pedagogas veiklą planuoja kryptingai ir tikslingai, derindamas vaiko poreikius, tėvų interesus ir programoje numatytus tikslus. Ugdymo procesą organizuoja kūrybiškai, patraukliai. Vaikus skatina bendrauti ir bendradarbiauti, perimti vieni iš kitų teigiamą patirtį. Bendrauja su kitais pedagogais – logopedu, meninio ugdymo mokytojais, socialiniais partneriais.

12.3. **Emociškai saugi aplinka.** Auklėtojos su vaiku elgiasi pagarbiai, bendraudamos išreiškia rūpestį vaiku, žodžiais perteikia susirūpinimą, išgirsta ir atliepia į visus vaikų poreikius.

12.4. **Fiziškai saugi aplinka.** Aplinka yra saugi, erdvi, žaisminga, estetiška, patraukli, kur vaikai gali patenkinti savo fiziologinius poreikius – judėti, žaisti. Visos priemonės, medžiagos, žaislai bei kita vaikus dominanti informacija išdėstyta taip, kad vaikai patys galėtų pasiimti. Tuo pačiu grupės aplinka priartinama jaukiai namų aplinkai (įvairios pagalvėlės, kilimai, magnetofonai, televizoriai ir kt.).

Ir lauke, ir grupėje skiriamos erdvės individualiai vaiko veiklai, jeigu vaikas nori pabūti vienas.

12.5. **Socialinė aplinka.** Auklėtojos organizuoja stebėjimus, rengia išvykas, ekskursijas į netoliese esantį parką, gatvę, pievą, miškelį, paštą, mokyklą, kultūros centrą, parduotuves ir kitur.

Aktyvi veikla lauke: vaikai turi savo aikštelę grupinei ir individualiai veiklai. Darželio teritorijoje vaikai gali žaisti, tyrinėti, stebėti gamtą, sportuoti, pramogauti.

13. Ugdymo turinys ir priemonės. Sudarant ugdymo(si) turinį visų amžiaus tarpsnių grupėse atsižvelgiama į atskiras kompetencijas, jas dėstant programoje tokia sisteminga seka:

13.1. Komunikavimo kompetencija:

Vertybinės nuostatos: klausytis, kalbėti išreiškiant save ir bendraujant su kitais.

Padėti pajusti kalbos grožį, skambumą, ritmą, vartant ir skaitant vaikui knygeles, dainuojant, sekant, deklamuojant. Gėrėtis vaizdinga, turtinga, taisyklinga kalba, patiems bendrauti laikantis kalbinio bendravimo etikos, didžiulis aukštaitišku kalbėjimu. Taisyklingai, aiškiai, raiškiai dėstyti savo mintis.

13.2. Socialinė kompetencija:

Vertybinės nuostatos: gyventi ir būti greta, kartu, dalyvauti bendruomenės gyvenime ir perimti jos patirtį.

Gerbti ir vertinti save, elgtis savarankiškai, laikytis elgesio normų, kultūringai bendrauti ir bendradarbiauti su bendramžiais ir suaugusiais, jausti pagarbą ir pasitikėti jais, gebėti susivaldyti; laikytis šeimos, darželio, vietinės bendruomenės papročių, jausti pagarbą gimtinei, Tėvynei.

13.3. Sveikatos kompetencija:

Vertybinės nuostatos: sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti.

Kontroliuoti savo judesius ir emocijas, augti sveikam, judriam, nusiteikti būti tvarkingam, švariam. Saugiai elgtis buityje, gamtoje, su nepažįstamais žmonėmis. Būti palankiam aplinkiniams, netrukdyti šalia esantiems, neskaudinti kitų, toleruoti kitaip mąstančius, kitokios išvaizdos žmones.

13.4. Pažinimo kompetencija:

Vertybinės nuostatos: smalsauti ir susipažinti, tyrinėti ir atrasti pasaulį.

Domėjimasis viskuo, kas supa vaiką: gamta ir jos reiškiniais; žmonėmis ir jų gyvenimo būdu, darbu, kūryba, veikla; daiktais, technika, meno kūriniais; lietuvių liaudies papročiais, šventėmis, apeigomis, kultūra, miestelio istorinėmis vietovėmis. Tyrinėti ir pažinti supantį pasaulį, Žemės ir Dangaus paslaptį, didybę; jausti pagarbą Gyvybės įvairovei, paslaptį, globoti gyvūnus, gėrėtis ir jais džiaugtis. Pajusti gimtinių augalijos grožį, įvairovę, savitumą, patiems kurti grožį.

13.5. Meninė kompetencija:

Vertybinės nuostatos: įsivaizduoti, pajauti, kurti, grožėtis.

Bendrauti vaizdų kalba, patirti dorovinius ir estetinius išgyvenimus regint dailės kūrinius, jausti ir stebėti gamtos formų, spalvų, linijų įvairovę ir harmoniją, laisvai išreikšti save muzika, judesiu. Kurti ir grožėtis, domėtis ir jausti pagarbą tautos menui, kultūrai, istorijai.

Dar dvi ugdymo turinio sudedamosios dalys - tai temos ir iš anksto numatytos, sugrupuotos vaiko veiksenos bei veikla. Ugdymas grupuojamas pagal vaiko veiksenas: numatomus įgyti žinojimus, patirtį, įgūdžius. Vaiko veiksenoje atsispindi kompetencijos, kurias jis ugdo. Veiksenos nesukonkretintos, kad būtų galimybė konkrečias idėjas palikti kasdienei veiklai.

Ikimokyklinio ugdymo(si) turinys orientuotas į vaiko poreikius, interesus, saviraiškos ir savirealizacijos galimybes. Jis sudarytas remiantis visuminio, integralaus ugdymo nuostatomis ir yra skirtas ikimokyklinio amžiaus vaikams.

Programoje ugdymo turinys suskirstytas vaikų amžiaus tarpsniais:

Ankstyvasis 1-3 metai (lopšelio grupė),

Ikimokyklinis 3-6 metai (darželio grupės).

14. Ugdymo(si) metodai. Programa gali būti įgyvendinama šiais pagrindiniais ugdymo(si) metodais: žaidybiniais, vaizdiniais, praktiniais, žodiniais, kūrybiniais, projektiniais ir kitais. Jie papildomi, atnaujinami atsižvelgiant į vaikų norus, grupės poreikius, pedagogų sumanymus, šeimos ir bendruomenės pasiūlymus, pedagogų gerą patirtį, naujausią literatūrą.

Ugdymo turinio viena iš sudedamųjų dalių - vaiko ugdytinų kompetencijos. Ugdymo turinyje atsispindi, ką vaikas ugdo, kokias vertybines nuostatas, gebėjimus, žinias ir patirtį turi įgyti veikdamas: žaisdamas, judėdamas, pažindamas, bendraudamas bei kurdamas ir kt.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programos turinyje tik iš dalies atspindėtos siektinos kompetencijos, nes to paties amžiaus tarpsnio vaikai turi gana skirtingą asmeninę patirtį ir gebėjimus. Ugdymo(si)

turinys sudarytas apibendrintai visam ikimokykliniam amžiui pasitikint pedagogo kompetencija ir paliekant jam interpretacinę laisvę.

15. Ugdymo organizavimo metodai bei pagrindinės ugdymo priemonės.

Ikimokykliniame amžiuje pagrindinė ugdymo(si) forma yra įvairi vaikų veikla:

15.1. Visos grupės veikla: žaidimai, ryto ir popietės ratas, vaikų sveikatinimosi ir atsipalaidavimo valandėlės, bendravimo, knygelių skaitymo, poilsio valandėlės, muzikos, dailės ir kūno kultūros valandėlės, varžybos, ekskursijos, išvykos, renginiai, šventės.

15.2. Veikla grupelėse: žaidimai, bendri kūrybiniai darbai-projektai, eksperimentavimas, tyrinėjimai, diskusijos.

15.3. Individuali veikla: savarankiška vaiko veikla ir žaidimai; individualių gebėjimų lavinimo užsiėmimai; kalbinės pratybos, loginės ir rašto pradmenų pratybos; individualus bendravimas su auklėtoja ir kitais specialistais: logopedu, meninio ugdymo mokytojais.

Vaiko ugdymo(si) metodai atspindi veiklos būdus, stimuliuojančius ir nukreipiančius vaikų aktyvią veiklą, apjungiančius pedagogų ir vaikų bendras pastangas tikslo siekime.

Pedagogams, vaikams ir tėvams sudarytos sąlygos rinktis įvairius ugdymo metodus, būdus, formas.

15.4. Tradiciniai ugdymo metodai:

15.4.1. Žodiniai metodai, suteikiantys galimybę perduoti informaciją;

15.4.2. Žaidybiniai metodai, skatinantys vaikų interesą, teigiamas emocijas, padedantys natūraliu būdu sukonzentruoti dėmesį į veiklą;

15.4.3. Praktiniai metodai, jų pagalba vaikams padedama pažinti ir suprasti juos supančią aplinką, išmokti vienu ar kitu veiksmu;

15.4.4. Vaizdiniai metodai, nukreipti į vaizdinių apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius tikslinimą;

15.4.5. Kūrybiniai metodai, sudarantys sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų.

15.5. Netradiciniai ugdymo metodai:

15.5.1. „Minčių lietus“ (išreiškiami norai, siūlomos idėjos). Tikslas – pateikti klausimą ir leisti vaikams siūlyti kuo daugiau galimų sprendimų. Atsakymai turi būti greitai ir neapmąstyti. Tai leidžia išgauti originalių minčių.

15.5.2. Diskusijos (kai vaikai bendrauja tarpusavyje, atsako vienas kitam į iškilusius klausimus). Įstaigoje taikomi ugdymo(si) metodai skatinantys abipusę pedagogo ir vaiko sąveiką, leidžiantys būti aktyviems abiems ugdymo proceso dalyviams.

15.5.3. Vaiko ir auklėtojos kūrybinės sąveikos. Pedagogas: įtraukia vaikus į veiklą gera idėja, tema, problema, įdomia informacija, sumanymu; skatina vaikus interpretuoti, kurti, atrasti, nereglamentuoja vaiko veiklos žingsnių; pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos plėtoti.

15.5.4. Ugdymo skatinimo, sukuriant tinkamą aplinką. Pedagogas: sukuria jaukias patogias, atskiras erdves pačių vaikų veiklai (vaidybos, dailės, tyrinėjimų, didaktinės veiklos, stalo žaidimų, statybinių bei siužetinių žaidimų, rašto pradmenų ir pan.). Parenka ugdymąsi, kūrybiškumą, eksperimentavimą, saviraišką skatinančias bei amžių atitinkančias priemones, žaislus, informacijos gavimo šaltinius, simbolius, užrašus ir kt.

15.5.5. Individualizuotas ugdymas - taikant natūralius ir specialius ugdymo individualizavimo būdus. Pedagogas numato, kokią veiklą individualiai pasiūlys gabiam ar specialiųjų poreikių vaikui (bendra vaiko ir pedagogo veikla, individualios užduotys šeimai).

15.6. Ugdymosi situacijų sudarymas atvirais ir probleminiais klausimais:

Užduoda vaikams klausimus tam tikra seka, kurie skatina vaikus pagalvoti apie visai naujus dalykus, išbandyti naują veiklą, skatina įgyti naują patirtį, skatina tyrinėti; Savo kalba, veiksmais iš dalies kuria ugdymo(si) situacijas, žadindama vaikų iniciatyvas ir dalyvavimą (“nukreipia “ vaiko

žaidimą tinkama kryptimi); Pateikia probleminius klausimus, kurie skatina ieškoti atsakymo, spręsti problemą.

15.7. Ugdymo(si) situacijų susidarymo skatinimas bendrais susitarimais ir sprendimais:

15.7.1. Nuolat priiminėjami bendri sprendimai, numatomos taisyklės, susitarimai: vaikai skatinami išreikšti savo nuomonę, balsuojama, kiek vaikų ko nori, parenkamas tas variantas, ko nori daugiausia grupės vaikų (kokį žaidimą žais ir pan.).

15.8. Ugdymo priemonės. Ugdymo priemonės skatina vaiko kalbinį aktyvumą, naujos patirties kaupimą, tenkina norą žaisti, išbandyti naujas veiklos formas bei pažinimo būdus, tenkinti judėjimo poreikį.

15.9. Veiklos priemonės (daiktai, žaislai, knygos, įvairios medžiagos). Pedagogai siekia, kad priemonės atitiktų vaikų amžių, individualius esamus gebėjimus, žadintų norą pažinti, skatintų loginį mąstymą, aktyvų kūrybingumą, norą žaisti drauge;

15.10. Ugdymą skatinančios aplinkos kūrimas. Pedagogai, kartu su vietos bendruomene kuria jaukią, patogią, vaikų amžių, poreikius atitinkančią bei įvairiapusį ugdymą(si) skatinančią aplinką.

15.11. Renginiai. Vaikų veikla, ugdymo turinys papildomas išvykų (į parką, prie upės, biblioteką, mokyklą ir kt.), popiečių, tradicinių vaikų ir tėvelių švenčių (mokslo metų pradžios ir pabaigos, šeimos popietės, šv. Kūčių bei šv. Velykų rytmečių ir kt.) metu.

16. Turinys. Ankstyvasis amžius (1-3 metai)

Rugsėjo mėnesio tema: Lopšelis - antri namai		
Potemės:	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Labas, darželi, štai ir aš!	Komunikavimo kompetencija. Bendrauja su bendraamžiais ir suaugusiu	Pratinasi bendrauti. Pasako savo, kitų vaikų vardus, atsiliepia pašauktas vardu.
2. Mano mylimas žaislas.		Domisi kitais vaikais, ieško draugo žaidimams, pratinasi atlikti nesudėtingus įpareigojimus.
4. Mes žaidžiame, prausiamės, valgom...	Socialinė kompetencija. Geba pavadinti save vardu, atpažįsta save, savo daiktus.	Įsidėmi draugų, grupės darbuotojų vardus. Atsiliepia pašauktas vardu, parodo pirštukais metus. Žaidžia „Vardo“ žaidimą. Pratinasi bendrauti su vaikais naujoje aplinkoje.
5. Žaidžiu vienas ir su draugais.		Žaidžiant auklėtoja pasiūlo pasikeisti žaislais. Keičiantis- prisimenami mandagūs žodeliai: prašau, atsiprašau, ačiū, dėkoju ir kt.
	Sveikatos saugojimo kompetencija. Įgyja asmens higienos įgūdžių.	Mokosi prieš valgį, po pasinaudojimo tualetu plautis rankas su muilu, šluostytis savo rankšluosčiu. Valgio metu taisyklingai laikyti šaukštą. Pratinasi nesusidurti vienas su kitu (judėjimo metu), savarankiškai užlipti ir nulipti nuo laiptų, suoliuko. Kartu su auklėtoja atlieka pratimus, derina savo judesius su kitais. Kartu su draugais atlieka veiksmus, stengiasi neužgauti vienas kito.
	Pažinimo kompetencija. Bando orientuotis grupės aplinkoje. Atpažįsta save.	Susipažįsta su grupės patalpomis, jose orientuojasi. Pagal simbolį suranda savo vietą prie stalo, savo rankšluostį, lovytę.

		Sužino, kur lauke yra grupės aikštelė. Žaidžia su žaislais, pratinasi padėti žaisliukus į savo vietą. Išsirenka patį mylimiausią žaisliuką. Žaidžia su dideliais ir mažais veidrodžiais, stebi save iš priekio, iš šono, žiūri į veidrodį ištepliotu veiduku ir nusiprausęs, stebi save kada linksmas ir liūdnas, skiria atvaizdą veidrodyje.
	Meninė kompetencija. Bando taisyklingai laikyti rankoje pieštuką, piešia linijas	Susipažįsta su piešimo priemonėmis, braižo spindulius į visas puses, susikertančias, vertikalias ir horizontalias. Džiaugiasi savo ir draugų darbais, žaidžia su jais
Spalio mėnesio tema: Rudenėlio gėrybės		
Potemės	Ugdytinės kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Pilnos pintinėlės obuolių ir kriaušių. 2. Kiškių kopūstai. 3. Kas nudažė lapelius? 4. Kiškutis į svečius atėjo. 5. Smagu žaisti tarp vaikų.	Komunikavimo kompetencija. Pradeda klausytis kito kalbos, mokosi ją suprasti, susikaupti. Socialinė kompetencija. Mokyti vaikus labiau pasitikėti savo jėgomis, gebėjimais, bendraujant su kitais vaikais. Sveikatos saugojimo kompetencija. Įgyja sveikos mitybos įgūdžių pradmenis. Geba atlikti paprastus veiksmus su kamuoliu Bando išlaikyti pusiausvyrą Pažinimo kompetencija. Geba pažinti ir pavadinti 1-2 rūšis vaisių, daržovių. Meninė kompetencija. Guašu, akvareliniais dažais tapo linijas ir dėmes, bando reikšti emocinę būseną. Klausosi muzikinių kūrinių, bando pagal muziką šokti, improvizuoti, dainuoti.	Pratinasi išgirsti kito kalbą, susikaupti stebint daiktus, žiūrinėjant paveikslėlius su vaisiais ir daržovėmis, Mokosi atlikti nesudėtingus kitų įpareigojimus. Klausosi auklėtojos skaitomų kūrinių apie vaisius, daržoves. Klausosi skaitomų eilėraščių apie kiškutį. Didžiuojasi savo darbais, rodo juos suaugusiam, laukia pritarimo, pagyrimo. Žaidžiant įvairius žaidimus pratinasi prisijungti prie draugų grupės, įsitraukti į žaidimus. Skanauja vaisius, daržoves. Žaisdamas su kamuoliu išreiškia džiaugsmą, norą žaisti, bendrauti su kitais. Bando ridenti kamuolį, abiem rankom mesti tolyn, pavyti tolyn riedantį kamuolį. Imituodami kiškutį, stengiasi šokinėti abiem kojom vietoje, lengvai judėdami pirmyn. Domisi rodomais vaisiais ir daržovėmis. Rūšiuoja į pintinėles obuolius ir kriaušes, ridena juos. Atpažįsta paveikslėliuose, suradę parodo pirštuku ar pasako bendrinį pavadinimą. Žiūri paveikslėlius su kiškučio atvaizdu, sužino ką kiškučiai valgo, kur gyvena. Susipažįsta su spalvomis, kuria įvairias formas, tapo dėmes, eksperimentuoja įvairiomis dailės priemonėmis. Auklėtojai padedant pirštukais tapo kiškutį. Imituoja kiškučių judesius, dainuoja.

Lapkričio mėnesio tema: Vėjo ir lietaus draugystė		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Dega žiburėlis. 2. Lietutis žeme vaikštineja. 3. Gyvulėliai ruošiasi žiemai. 4. Kas miškelyje gyvena? 5. Snaigių šokis.	Komunikavimo kompetencija. Bando savo kalba išreikšti patirtus įspūdžius. Pradeda domėtis knygelėmis, turtina savo žodyną, bando išreikšti savo mintis.	Dalijasi savo įspūdžiais, bando pasakyti ką matė ir girdėjo. Vartydamas „skaito“ knygeles, atkartoja ir mėgdžioja auklėtojos ir kitų suaugusiųjų pasakytus, žodžius. Pradeda vartoti įvardžius - aš, tu, mes, man;rieveksnius - čia, ten; tarti trumpus žodelius - duok, imk ir laiko savokas diena, naktis ir t.t. Pradeda vartoti veiksmažodžius lyja, pučia ir t.t. Imituoja žodeliais lietučio garsus. Su auklėtojos pagalba įvairiais garsais mėgdžioja gyvulėlius. Atpažįsta paveikslėliuose pavaizduotus naminius gyvūnėlius, jų veiksmus, ieško daiktų, kurie įvardijami. Klausosi trumpų pasakėlių apie naminius gyvulius.
	Socialinė kompetencija. Vertina save atsižvelgdamas į suaugusio veido išraišką.	Bando išreikšti savo norus jausmus, mintis veido išraiška, gestais, žodžiais. Pratinasi suprasti savo jausmus, stengiasi juos išreikšti. Vertina savo elgesį - geras, blogas.
	Sveikatos saugojimo kompetencija. Įgyja savarankiškumo įgūdžių	Pratinasi taisyklingai sėdėti, laikyti šaukštą rankoje, valgyti savarankiškai, tvarkingai, gerti iš puodelio. Pratinasi naudotis asmens higienos reikmenimis: muilu, šukomis, nosine, rankšluosčiu. Pratinasi patys praustis rankytes, nusišluostyti kiekvieną pirštelį.
	Pažinimo kompetencija. Pastebi metų laikų savitumus, pradeda suprasti laiko savokas „diena“, „naktis“. Susipažįsta su naminiais ir laukiniais gyvūnais.	Stebi dangaus šviesulius (dieną –šviesu, naktį-tamsu), klimato reiškinius –pučia vėjas, lyja lietus, sninga, pūga. Žino, kai tamsu reikia uždegti žiburį, kai šviesu – užgesinti. Žiūri paveikslėlius su naminiais ir laukiniais gyvūnais, mokosi teisingai juos pavadinti, paprašyti parodo paveikslėlį pirštuku.
	Meninė kompetencija. Emocingai reaguoja į įvairius garsus Štampuoja iš popieriaus iškirptomis formomis	Klausosi įrašų su gyvūnų garsais, imituoja judesius. Pratinasi darbą atlikti švariai, neištepliojant popieriaus lapo.
Gruodžio mėnesio tema: Pražydo ledo gėlės		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Sveika, balta žiemuže. 2. Aš tarp žmonių.	Komunikavimo kompetencija. Pradeda kalbėti sakiniukais, plečia savo žodyną, bando išreikšti savo mintis.	Kalbasi apie žiemos požymius. Klausosi literatūros kūrinių apie žiemą, žiūrinėja knygelių iliustracijas. Žaisdami spontaniškai atkartoja (vaizduoja)

<p>3. Meškiuko gimtadienis.</p> <p>4. Suspindo eglutė kalėdinėm žvaigždėm.</p> <p>5. Žaidimų dieneleš.</p>		<p>matytus vaizdinius, girdėtus garsus, žodelių junginius.</p> <p>Pavadina daiktus daiktavardžiais, pasakoja apie savo mėgstamą žaisliuką (meškiuką).</p> <p>Mokosi nesudėtingų dveilių, ketureilių eilėraščių.</p> <p>Išsako savo norus, ketinimus, kalba 2-3 žodžių sakineliais, bando išreikšti savo mintį, nuotaiką, emocijas, jausmus, pavadina juos žodžiais.</p>
	<p>Socialinė kompetencija. Žaidžia kartu su bendraamžiais, suaugusiais. Dalijasi žaislais.</p>	<p>Žaisdamas reiškia palankumą, pasitenkinimą. Šypsosi kitam, juokiasi, glosto, apkabina. Dalijasi su kitais žaislais, daiktais, žaidžia vienas ir kartu su draugu. Dalyvauja Kalėdinėje popietėje, ugdo sceninį elgesį, jaučiasi laisvai, nebėga pas mamytę</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba įveikti mažas kliūtis. Pratinasi saugiai judėti.</p>	<p>Bando perlipti ir peršokti per kliūtis (ant grindų padėtą lazda, virvę, žymeklį, kitas žemas kliūtis), stengiasi lipti į kalnelius, keturpėscia pralįsti pro lanką, virvutę, palapinę, ropoti, lipti kopetėlėmis prilaikant suaugusiam, lipti ant suoloelio ir nulipti nuo jo.</p>
	<p>Pažinimo kompetencija. Suvokia gamtos reiškinius, mokosi juos apibūdinti. Susipažįsta su tradicinėmis šventėmis.</p>	<p>Pratinasi stebėti kai kuriuos gamtos reiškinius ir juos palyginti - lyja lietus - šlapia, sniegas – šaltas ir baltas; tamsu - reikia degti šviesą, saulutė šviečia – šilta ir šviesu. Sužino, kad per Kalėdas puošiama eglė ir Kalėdų senelis atneša dovanų. Pratinasi nebijoti Kalėdų Senelio.</p>
	<p>Meninė kompetencija. Laisvai, spontaniškai reiškia savo nuotaiką, dailės raiškos priemonėmis, išgyvena kūrybos džiaugsmą. Emociškai reaguoja į muziką.</p>	<p>Mokosi nesudėtingų žaidimų, klausosi ketureilių, trumpų dainelių, lopšinių, gyvūnų ir paukščių garsų. Kuria žiemos paveikslą įvairiomis meninėmis priemonėmis. Baltu gvašu tapo ant juodo lapo. Puošia eglutę, gėrisi rezultatu. Pratinasi atlikti elementarius ritmiškus judesius su muzika (šoka kalėdinius ratelius, muzikinius žaidimus).</p>
Sausio mėnesio tema: Uti-ti-ti šaltukas		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Žaidžiame ir augam.</p> <p>2. Mano dienele.</p> <p>3. Šilti drabužėliai.</p> <p>4. Ir nulipdėm sniego</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Kalbos pagalba reiškia įvairias emocijas bei jausmus.</p>	<p>Pradeda žodžiais pavadinti išgyvenimus ar pojūčius „gražu“, „linksma“, „šalta“ ir t.t. Suaugusiųjų padedamas atpažįsta ir įvardija savo jausmus, mokosi juos išreikšti. Žiūri ir emociškai reaguoja į nulipdytą Sniego senį Žaidžia žaidimus, garsiai ir aiškiai taria žodžius. Mėgdžioja suaugusiųjų balso intonaciją.</p>

senį. 5. Liūdna paukšteliams žiemą.		Pratinasi vartoti įvardžius savo daiktų nurodymui: mano - tavo, man - tau. Klausosi skaitomų kūrinių apie paukštelių, mokosi trumpų dvielių. Mėgdžioja paukštelių garsažodžiais.
	Socialinė kompetencija. Skiria savo ir draugų daiktus (rūbus). Įgyja savarankiškumo įgūdžių.	Bando rengtis ir nusirengti, savo rūbus su auklėtojos pagalba pasikabinti spintelėje. Pratinasi skirti savo asmeninius daiktus - drabužėlius, žaislus ir laikyti juos tam tikroje vietoje.
	Sveikatos saugojimo. kompetencija. Pratinasi prie dienos ritmo.	Bando patys apsirengti, nusirengti, tvarkingai sudėti drabužėlius. Pratinasi prie įprastos tvarkos, ritualų, režimo. Pats pasiprašo ant puoduko.
	Pažinimo kompetencija. Suvokia drabužių paskirtį. Tyrinėja sniego savybes. Mokosi globoti paukštelių.	Pasako kokių drabužėlių turi mergaitės ir berniukai, pratinasi taisyklingai juos pavadinti. Pavadina savo, draugo ar suaugusiojo drabužėlius. Aiškinasi kokie drabužiai dėvimi, kai šalta ir kai karšta. Stebi sniegą lauke ir grupėje, tyrinėja jo savybes, žaidžia su sniegu. Paberia trupinėlių ir stebi atskrendančius paukštelių.
	Meninė kompetencija. Lipdo iš molio, plastelino, paprastus lipdinius iš kelių nesudėtingų dalių Geba taikyti judesius ramaus – judraus pobūdžio muzikai.	Pratinasi lipdyti mažus ir didesnius rutuliukus, sujungti kelias dalis ir nulipdyti Senį besmegenį. Žaidžia klausymosi žaidimus, garsinius žaidimus. Mokosi atskirti linksmas ir liūdnas melodijas. Ritmiškai mojuoja (varpeliais, metalinėmis dėžutėmis su žirniais, kuopomis, pupelėmis ir pan.).
Vasario mėnesio tema: Žiema, žiema bėk iš kiemo!		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Kiškučiai – sveikuoliukai. 2. Čia mano namai. 3. Užgavėnių linksmybės. 4. Aš saugus, kai žinau! 5. Didelis ir mažas.	Komunikavimo kompetencija. Kalba sakinukais iš 3-4 žodžių.	Pamažu kinta gramatinė sakinių sandara: pradeda vartoti daugiskaitą, reikiamą asmenį. Bando veiksmažodžiais pavadinti veiksmus, vartoti jungtukus (ir, o), derinti būdvardžių ir daiktavardžių skaičių ir giminę. Klausosi trumpų lietuvių liaudies pasakėlių, eilėraščių apie namus, Lietuvą. Pasakoja apie savo namus. Įvardija ką mato nuotraukose (asmeninės nuotraukos, Žiežmarių vaizdai) trumpais sakinukais. Reaguoja į suaugusiojo perspėjimus kaip saugiai elgtis aplinkoje.
	Socialinė kompetencija.	Dalijasi su kitais žaislais, daiktais. Žaidžia kartu

	<p>Žaidžia ir veikia kartu su bendraamžiais. Atsargiai elgiasi su žaislais, sportinėmis priemonėmis ir įranga.</p>	<p>su draugu ar draugais. Mokosi sportuojant atsargiai elgtis su sportine įranga – užlipant ir nulipant nuo suoliuko, lipant gimnastikos sienele ir t.t. Žaislus sutvarko ir padeda į tam skirtą vietą.</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba išlaikyti pusiausvyrą, orientuojasi salėje.</p>	<p>Atlieka įvairius savo judesių bandymus: eina ratu, sukasi vietoje. Pratinasi eiti tiesiai, pagal orientyrus, išlaikyti pusiausvyrą einant ant pirštų galų, keičiant kryptį, pereinant nuo ėjimo prie bėgimo. Žaidžia su dideliais ir mažais kamuoliais, didelius ridena, mažus mēto.</p>
	<p>Pažinimo kompetencija. Susipažįsta su gimtuoju miesteliu, žino jo pavadinimą. Suvokia savokas didelis, mažas. Susipažįsta su Užgavėnių papročiais.</p>	<p>Klausosi pasakojimų apie miestelį, kuriame gyvena, jo praeitį, miestelio herbą, pavadinimą. Žiūri nuotraukas su gimtojo miestelio atvaizdais. Žaidžia su didelėmis ir mažomis kaladėlėmis, dėlioja, eksperimentuoja. Mausto žiedus ant stovo – nuo didžiausio iki mažiausio. Rūšiuoja daiktus į grupes, nusako daiktų paskirtį, lygina didelis – mažas. Stebi persirengėlius, vaišინasi tradiciniais Užgavėnių blynais (dideliais ir mažais).</p>
	<p>Meninė kompetencija. Pratinasi piešdami išnaudoti visą lapą. Bando muzikuoti. Geba lipdyti blynelius.</p>	<p>Guašu, akvareliniais dažais tapo dideles ir mažas dėmes. Klausosi tradicinių užgavėnių dainų, su kaladėlėmis, lazdelėmis pritaria joms, apžiūri užgavėnių kaukes. Iš plastilino ar molio gabalo padaryti blynėlį ir jį papuošti.</p>

Kovo mėnesio tema: Saulutės dovanos

Potemės	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Šoka Kazytė ir Kaziukas</p> <p>2. Sodiname svogūnus</p> <p>3. Saulutė grįžta.</p> <p>4. Velykų bobutės dovanos.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Bando bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais, kitų grupių vaikais. Klausosi skaitomų pasakėlių, eiliuotų tekstų. Atlieka trumpus žodinio meno kūrinėlius.</p>	<p>Bando atskleisti, parodyti kitiems savo emocijas, jausmus, pastebi kvietimą ir rodo norą bendrauti. Susipažįsta su tradicine darželio švente – Kaziuko muge ir joje dalyvauja: „perka“ įvairius darbelius už šypsena, mandagų žodelį. Stengiasi kartu su auklėtoja ar vienas deklamuoti trumpus eilėraštkus. Pratinasi laikytis elementarių kalbinio bendravimo etiketo taisyklių: padėkoti, pasisveikinti, paprašyti.</p>
<p>5. Gandrai, gandrai, ga-ga-ga!</p>	<p>Socialinė kompetencija. Prisiminti mandagius žodelius, pratintis juos kasdien vartoti ne tik prašant pagalbos, bet ir</p>	<p>Žaidžia žaidimus naudojant mandagius žodelius. Švenčių, veiklų metu auklėtojai primenant, vaikai padėkoja už pagalbą, paskolintą</p>

	žaidimų, veiklų metu.	pieštuką, duotą žaislą ir pan.
	Sveikatos saugojimo kompetencija. Bando pakeisti judėjimo kryptį Sužno kuo naudingos daržovės.	Stebi auklėtojos, draugo veiksmus, bando juos atkartoti. Juda kartu su kitais pagal auklėtojos garsinį signalą keičia judėjimo kryptį. Ragauja užaugintus svogūnų laiškus, klausosi pasakojimo apie sveiką maistą ir jo naudą žmogui.
	Pažinimo kompetencija. Susipažįsta su tautodailininkų kūriniais. Pastebi pasikeitimus gamtoje. Bando prižiūrėti augalus. Susipažįsta su gandrinių šventimo papročiais.	Lankosi „Močiutės klėtelėje“, apžiūri ten sukauptus tautodailininkų darbus. Auklėtojos padedami pratina prižiūrėti pasodintą svogūną, sužino ko reikia augalui, kad jis augtų. Pasivaikščiojimų metu stebi pasikeitimus gamtoje. Dalyvauja gandrinių šventėje, sužino apie gandrų, kur jie gyvena, kuo maitinasi
	Meninė kompetencija. Bando išreikšti savo nuotaiką spalvomis, supažįsta su aplikacijos technika, klėjais. Reaguoja į įvairaus pobūdžio muziką, gamtagarsius.	Iš auklėtojos paruoštų formų aplikuoja „Linksmą saulutę“ aptaria spalvą, bei nupiešia nuotaiką. Aplikuoja įvairiaspalvius kiaušinėlius ir juos dekoruoja flomasteriais. Klausosi lietuvių liaudies ir velykinių dainelių, paukščių balsų ir gamtos garsų, bando juos atkartoti. Žaidžia muzikinius žaidimus.

Balandžio mėnesio tema: Mums viskas įdomu

Potemės	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Paukšteliai sugrįžo. 2. Laukiniai žvėrys. 3. Naminiai gyvuliai. 4. Augalų karalystė. 5. Žaidimų dieneles.	Komunikavimo kompetencija. Bando išlaikyti dėmesingumą, suvokia skaitomą tekstą.	Mėgdžioja naminių ir laukinių gyvūnų garsus, aiškiai taria naminių gyvūnelių ir laukinių gyvūnų pavadinimus. Klausosi lietuvių liaudies pasakų, padavimų, posakių, legendų, priežodžių, patarlių, mįslių apie gyvūnus ir augalus. Padedant auklėtojai atkartoja priežodžius, patarles, mena mįsles. Klausosi įrašų su gamtagarsiais.
	Socialinė kompetencija. Skatinti vaikus suvokti bendrą žmogaus ir gamtos ryšį;	Padedant auklėtojai prižiūri grupėje auginamas gėles, pasivaikščiojimų metu tvarko gėlyną.
	Sveikatos saugojimo kompetencija. Išlaiko pusiausvyrą šokinėjant. Derina rankų ir kojų judesius.	Imituodami veiksmus, techniką, gyvūnų, paukščių ir augalijos pasaulį bando šokinėti abiem kojom, nuo vienos ant kitos kojos, vietoje ir judant į priekį.
	Pažinimo kompetencija. Supažindinti su pavasarį paskrendančiais paukšteliais Domisi laukinių ir naminių	Žiūrinėja paveikslėlius su paukšteliais. Stebi paukščius darželio teritorijoje. Sužino kuo naudingi žmogui naminiai gyvūnai. Sužino kokie laukiniai gyvūnai gyvena Lietuvos

	gyvūnų gyvenimu. Įgyja supratimą apie augalus, augančius darželio teritorijoje ir netoli jos.	miškuose. Tyrinėja įvairius žiedelius, bando įvardinti spalvas, mokosi teisingai pavadinti kai kuriuos augalus, pagrindines jų dalis. Žaidžia stalo žaidimus.
	Meninė kompetencija. Pradedą žaisti vaizduotės žaidimus. Bando derinti judesį ir žodį. Bando jungti linijas ir išgauti įvairias formas.	Žaidžia lietuvių liaudies žaidimus apie paukščius. Imituoja gyvūnų judesius naudodami dailės priemones, stengiasi juos pavaizduoti piešinyje,
Gegužės mėnesio tema: Žiedais pražydo žemė		
Potemės	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Mes sveikinam mamytę.	Komunikavimo kompetencija. Plečia savo žodyną, bando išreikšti savo mintis.	Klauso skaitomų grožinės ir pažintines literatūros kūrinių, atsakinėja į pateiktus klausimus.
2. Aš turiu galvytę vieną...	Deklamuoja trumpus ketureilius. Mokosi savais žodžiais paaiškinti kur dirba šeimos nariai.	Deklamuoja trumpus eilėraščius. Dalyvauja pokalbyje – ką tėveliai darbelyje veikia?
3. Mano šeima		
4. Žydi sodai.	Socialinė kompetencija. Jaučia pagarbą ir meilę savo artimiesiems. Domisi kitais ir geba juos suprasti.	Pratinasi suvokti savo šeimą bendraudamas su mama, tėveliu, vyresniais broliais, su jais kalbėdamas sava kalba. Jaučiasi su šeimos nariais saugus, juos apkabina, glaudžiasi. Žaidžia su bendraamžiais, padeda jiems, užjaučia.
5. Įvairios profesijos	Sveikatos saugojimo kompetencija. Mokosi saugiai žaisti, neužgauti ir nesužeisti draugo.	Žaisdamas, sportuodamas laikosi saugaus atstumo, nesistumdo, saugiai naudojami sportinėmis priemonėmis
	Pažinimo kompetencija. Bando pažinti ir pavadinti žmogaus kūno dalis. Bando įvardinti tėvų, senelių profesijas. Sužino kokie medžiai pavasarį žydi.	Tyrinėja save veidrodyje, susipažįsta su savo kūnu, susidedančiu iš kelių dalių -nosies, galvos, akių, rankų. Atpažįsta pagrindines kūno dalis (rankos, kojos, galva, kūnas). Žiūrinėja įvairių profesijų atstovų nuotraukas, paveikslėlius. Domisi tėvų profesijomis ir bando jas apibūdinti. Aplanko netoli darželio esantį sodą, stebi žydinčias obelis, slyvos ir vyšnios medžius.
	Meninė kompetencija. Piešiniu bando išreikšti emocijų būseną. Mokosi išlaikyti melodiją dainuojant nesudėtingas daineles. Geba eiti, bėgti rateliu.	Piešia, kaip moka, savo mamytės, tėčio, sesės, brolio, senelių portretus, visą šeimą. Auklėtojos padedami piešia plaštakos, pėdos kontūrus. Dainuoja nesudėtingos melodijos daineles Ugdosi sceninį elgesį (nusilenkia publikai, jaučiasi laisvai, nebėga pas mamytę).

		Šoka ratelius, žaidžia lietuvių liaudies žaidimus.
Birželio mėnesio tema: Vasarėlės jau sulaukėm		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Pramogų dienelelės. 2. Vabaliukų karalystė. 3. Pinsim, pinsim vainikėlj... 4. Sukam kelionių ratą. 5. Smagu žaisti draugų būryje.	<p>Komunikavimo kompetencija. Geba bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiu.</p> <p>Socialinė kompetencija. Domisi draugais mokosi juos gerbti. Mokosi laikytis tradicijų, sveikina suaugusius.</p> <p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba ropoti. Pratinasi mėtyti, gaudyti, ridenti</p> <p>Pažinimo kompetencija. Domisi artimoje aplinkoje esančia gyvybe. Ugdyti gebėjimą pagal išorinius požymius priskirti transporto priemonę tam tikrai grupei.</p> <p>Meninė kompetencija. Bando eksperimentuoti su įvairiomis medžiagomis, spalvomis atliekant kolektyvinį darbą. Geba dainuoti kartu su pedagogu. Bando pinti vainikus. Bando judesius derinti su dainavimu, skatinti jausti ritmą.</p>	<p>Mėgsta klausinėti, vartoja žodelius padedančius bendrauti, dalyvauja pokalbyje kaip sugeba. Kalbasi ir klausosi kitų kur galima keliauti. Prisimena kur su šeimos nariais buvo nukeliavę. Klausosi pasakėlių, eiliuotų tekstų. Mėgdžioja bitės dūzgimą.</p> <p>Aiškinasi, kaip galima susidraugauti, pratinasi mandagiai pasisveikinti, tinkamai elgtis, derinti savo norus ir veiksmus su kitais bendraamžiais Norą bendrauti parodo šypsena, mimika. Sveikina darželio darbuotojus su Joninių švente.</p> <p>Žaidžia, sportuoja darželio aikštyne ir parke kartu su tėveliais ir pedagogais. Mėgdžioja vabalų ropojimą, skridimą. Žaidžia žaidimus skatinančius ridenti kamuolį draugui, auklėtojai viena ar dviem rankom; paridena kamuolį ir eina paskui jį; gaudo metamą kamuolį abiem rankomis; mēto mažus kamuoliukus auklėtojos nurodyta kryptimi.</p> <p>Atsargiai žiūrinėja gėlių žiedelius, tupinčią bitę, ropojančią skruzdėlę, skraidantį drugelį; Pavadina bitę, drugelį. Žiūri paveikslėlius, nuotraukas, pastebi jų įvairovę. Pasakoja kaip gyvena bitė ir kaip drugelis. Žaidžia stalo žaidimus. Aptaria paveikslėlius, kokių būna transporto priemonių, sprendžia kas kam priklauso. Stebi gatve pravažiuojančias transporto priemones.</p> <p>Pratinasi piešti piešinėlius kreida ant asfalto, bando įvardinti spalvas. Dainuoja tradicines Joninių dainas, šoka ratelius. Padedant auklėtojai iš surinktų žolynų pina Joninių vainikus. Susikibus „traukinuku“, mokosi dainuodami ritmiškai judėti iš taško A į tašką B, C ir t. t.</p>

17. Turinys. Ikimokyklinis amžius (3-6 metai)

Rugsėjo mėnesio tema: Rudenėlio takučiu į darželį aš skubu!		
Potemės	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Susitikimų, susipažinimų, žaidimų savaitė.</p> <p>2. Būk atsargus kelyje į darželį.</p> <p>3. Rudens lygiadienis.</p> <p>4. Metų laikų kaita.</p> <p>5. Žmonių darbai sode, darže.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Geba kalbėtis ir bendrauti su suaugusiais ir vaikais. Geba laikytis bendravimo ir elgesio taisyklių. Geba klausytis ir girdėti skaitomus kūrinėlius.</p>	<p>Bendrauja su pažįstamais žmonėmis, grupės draugais, stengiasi užmegzti kontaktą, paprašyti informacijos, susipažinti, suprasti jų rodomus jausmus, nuotaikas. Patys ieško ryšio su kitais žmonėmis, pastebi kvietimą ir rodo norą bendrauti. Susikuria grupės taisykles. Pasakoja, reiškia savo mintis. Klausosi skaitomų kūrinėlių. Kuria pasakojimus pagal paveikslėlius.</p>
	<p>Socialinė kompetencija. Geba įvardinti save ir aplinkinius. Skiria savo ir kitų vaikų daiktus, jaučia skirtumą tarp savo ir bendrų žaislų. Domisi kitais ir geba juos suprasti. Geba žaisti kartu su bendraamžiais.</p>	<p>Žino savo vardą, pavardę, namų adresą. Domisi bendraamžiais, suaugusiais, stengiasi juos suprasti. Įvardija kieno koks daiktas ar žaislas, dalijasi žaislais, saugo ir tausoja ne tik asmeninius, bet ir draugo, bendrus žaisliukus. Kultūringai bendrauja su visais vaikais. Dėlioja dėliones, mozaikas, LEGO. Stato statinius – ieško įvairių spalvų, derinių bei faktūrų. Įgyja supratimų apie daiktų formą. Žaidžia judriuosius žaidimus – pratinasi būti drauge, laikosi žaidimų taisyklių.</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba orientuotis erdvėje, pakeisti judėjimo kryptį, derinti judesius ir kvėpavimą. Geba būti aktyvus, judrus; prireikus sukaupti jėgas, valią. Geba savarankiškai laikytis asmens higienos Jaučia ir valdo savo kūną žaisdami ir būdami ramioje būsenoje; Geba spontaniškai išreikšti savo nuotaiką, idėjas, mintis mimika, kūno judesiais ir poza.</p>	<p>Pratinasi įveikti įvairias kliūtis, pajusti kūno padėtį ir suvokti bet kokį pasikeitimą, saugiai judėti erdvėje, neužgauti, nepastumti draugo, nesusižeisti, eiti šalia vienas kito, susikibus rankoms, pagelbėti draugui Išbando įvairius vaikščiojimo, bėgiojimo, ropojimo, šliaužimo, lipimo, lindimo, šokinėjimo būdus, išmoksta tradicinių žaidimų bei pramogų. Atlieka judesius su lazdelėmis, juostelėmis, lankais, kamuoliais, lavina rankų, kojų judesių tikslumą, taisyklingo kvėpavimo įgūdžius, koordinaciją, jėgą; ugdomi saviraiškos gebėjimus. Pratinasi rengtis pagal lauko temperatūrą, būti tvarkingais, švariais.</p>
	<p>Pažinimo kompetencija. Geba pastebėti augalų pokyčius. Pratinasi ieškoti ir keistis pažintine informacija.</p>	<p>Stebi, tyrinėja, ieško skirtumų ir panašumų. Apžiūrinėja, gėrisi. Supranta augalų gyvybės ratą. Stebi, tyrinėja, apibūdina orus, jų pokyčius.</p>

	<p>Meninė kompetencija. Geba piešti, tapyti ieškant spalvų ir atspalvių. Geba lipdyti, formuoti, susukti, pridėdant papildomas priemones. Geba naudotis žirkklėmis, kirpti pagal kontūrus. Geba klausytis ir bando mėgdžioti gamtos ir buitinius garsus.</p>	<p>Piešia, tapo – ieško spalvų, atspalvių, maišo dažus. Štampuoja piršteliais, štampeliu. Lipdo, formuoja, ištempia, susuka, pridėdama papildomas priemones. Pratinasi naudotis žirkklėmis, kerpa pagal kontūrus, klijuoja. Teisingai išdainuojant melodiją. Klauso ir bando atskirti gamtos ir buitinius garsus.</p>
Spalio mėnesio tema: Ką žemė išaugino		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Rudens gėrybės patarlėse ir mįslėse.	<p>Komunikavimo kompetencija. Geba klausytis ir girdėti skaitomus kūrinėlius. Geba inscenizuoti pasakas, aiškiai tarti garsus.</p>	<p>Pasakoja, klausinėja. Mokosi eilėraščių, mįslių, patarlių. Klausoma skaitomų kūrinėlių, aiškinasi žodžių reikšmes. Seka, inscenizuoja lietuvių liaudies pasakas. Taisyklingai taria garsus.</p>
2. Rudenėlio spalvų kilimas.	<p>Socialinė kompetencija. Geba žaisti stalo, vaizduotės žaidimus.</p>	<p>Žaidžia: rūšiuoja, grupuoja, aiškinasi taisykles ir jų laikosi: kuria žaidimo aplinką, renkasi reikiamus žaislus, jų pakaitalus „daiktus“.</p>
3. Derliaus dovanos.	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba žaisti stalo, judriuosius, vaizduotės žaidimus. Geba laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo.</p>	<p>Laikosi mitybos, kultūros ir higienos įpročių. Derina jutimus ir motoriką - akis – ranka – daiktas. Vaizduoja įvairius darbo veiksmus – lavina fizines kūno galimybes. Skrenda, sukasi, bėginėja.</p>
4. Duonelė mūsų – ji šventa.		
5. Žvėreliai, paukšteliai ir gyvūneliai ruošiasi žiemai.		
6. Menų savaitė.	<p>Pažinimo kompetencija. Geba grupuoti daiktus pagal skonį, spalvą, dydį, formą, svorį; Geba suprasti rudens gėrybių naudingumą, reikalingumą; Geba įvardinti rudens požymius; Geba pastebėti pokyčius jį supančioje aplinkoje;</p>	<p>Ragauja ir pasako ką valgė: kokio skonio, kokios spalvos, kur auga: sode ar darže. Išsiaiškina, kodėl sveika valgyti vaisius ir daržoves. Rūšiuoja korteles į 2 – jų spalvų dėžutes: raudoną ir geltoną. Į raudoną dedami – nesveiki maisto produktai; į geltoną – sveiki maisto produktai. Svarstyklėmis sveria vaisius ir daržoves. Įvardija skaičių ties kurio sustojo rodyklė. Žiūri paveikslėlius, kurie atspindi rudens požymius, ir juos aptaria.</p>
	<p>Meninė kompetencija. Geba apvedžioti daiktų kontūrus, juos dekoruoti, nuspalvinti; Geba lipdyti iš plastilino: rutuliukus, lazdeles; Piešdamas geba suvokti dydžius: didelis – mažas; daug – mažai, aukštas – žemas. Geba spalvomis išreikšti metų laiką;</p>	<p>Apveda savo ranką iki alkūnės, - „obelis“. Ant jos piešia mažus ir didelius, raudonus ir geltonus obuolius. Štampuoti su perpjautu buroku. Iš jo daryti gėlytes, lapelio, uogos štampukus. Kurti įvairius žmogiukus, kirmėles, laivelius, ežiukus iš atsineštų rudens gėrybių. Pažaisti žaidimus – ratelius: „Prisirinkom daržovių kraitelę“, „Žirniukas ir pupytė“. Apveda vaisių, daržovių, grybų, uogų trafaretus, juos brūkšniuoja, taškuoja, spalvina. Lipdo iš</p>

	Geba maišyti spalvas, išgauna naujus atspalvius; Geba dainuoti daineles, šokti ratelius, žaisti lietuvių liaudies žaidimus;	plastilino vaisius, daržoves. Tapo rudeninį peizažą. Dainuoja daineles, šoka ir žaidžia lietuvių liaudies žaidimus.
Lapkričio mėnesio tema: Rudenėlio kaip nebūta		
Potemės	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Vėlinių savaitė. 2. Šviesa ir tamsa. Dangaus kūnai. 3. Ganiavos pabaigtuvės. Piemenėlių šventė.	Komunikavimo kompetencija. Domisi knygomis, mėgsta jas vartyti, klausosi skaitymo. Domisi paveikslėliais, įvairiais simboliais, bando juos pažinti. Geba savo išgyvenimus, mintis reikšti ženklais, judesiais.	Aiškinasi, komentuoja paveikslus ir knygų iliustracijas. Klausosi skaitomų kūrinių, padavimų, liaudies pasakų. Mokosi patarlių, mįslių, pasakų be galo. Varto knygutes – diskutuoja. Pasakojimus sustiprina rankų judesiais, mimika. Ieško garsų – kopijuoja. Dalijasi išpūdžiais, prisiminimais apie metų laikus.
4. Gamta ruošiasi žiemai 5. Pirmosios snaigės.	Socialinė kompetencija. Domisi kitais ir geba juos suprasti: suvokia suaugusiųjų ir vaikų mimiką, gestus, emocinį intonacinį atspalvį. Geba išreikšti savo jausmus, nuomonę.	Gilina supratimą apie draugus, suaugusius. Reiškia jausmus, nuotaikas. Numato poelgius sau ir draugams. Stengiasi būti mandagus.
	Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba žaisti judriuosius žaidimus. Geba laikytis taisyklių, jausti draugą, pajaučia asmeninės ir bendros erdvės ribas.	Žaidžia žaidimus – mokosi laimėti ir pralaimėti. Tariasi dėl žaidimų taisyklių, aiškinasi, jų laikosi. Moka išreikšti save judesyje, ieško elementarių judesių. Kartu su auklėtoja atlieka pratimus, derina savo judesius su kitais. Kartu su draugais atlieka veiksmus, stengiasi pasidalinti erdve, neužgauti vienas kito. Atlieka įvairius savo judesių bandymus: eina ratu, sukasi vietoje, eina užmerktomis akimis ir pan.
	Pažinimo kompetencija. Geba pažinti ir pavadinti pagrindines formas. Geba grupuoti, lyginti daiktus. Stebi, nusako metų laikų savitumus, pokyčius. Pastebi ir apibūdina išorinius augalų pokyčius.	Įgyja supratimą apie daiktus, formą. Skaičiuoja, sistemina, matuoja, lygina. Gamtoje ieško, stebi rudens spalvas, žiemos požymius. Aiškinasi apie augalų prisitaikymą prie metų laikų kaitos. Stebi dangaus šviesulius, klimato reiškinius.
	Meninė kompetencija. Geba kurti – natūraliai, laisvai, drąsiai. Geba kirpti, plėšyti, pripiešiant smulkias detales. Geba lipdyti ir modeliuoti iš	Komponuoja puokštes, derina spalvas, atspalvius. Dailės priemonėmis ieško liūdesio spalvos gamos. Apliuoja – karmo, plėšo, pripiešia smulkias detales. Lipdo – minko, tempia suka abiem rankom.

	<p>plastilino. Geba štampuoti, renkasi foną. Mokosi, klausyti, atskirti gamtos garsus. Išbando įvairius gamtos ritminius instrumentus.</p>	<p>Štampuoja lapeliais, kempine, renkasi foną. Pratinasi groti unisonu, groja vaikiškais instrumentais, būgneliais, varpeliais, molinukais. Mokosi įsiklausyti. Klausosi muzikos, atliekamos natūraliais (gamtos) „instrumentais“: akmenukais, kriauklėm, vandeniū (jį teškenant). Pratinasi prie taisyklingos kūno laikysenos ir kvėpavimo. Mokosi atrasti savo kūno „ritminius instrumentus“, bei įvairias ritmo raiškos galimybes. Dainuodami stengiasi gerai intonuoti ir išlaikyti ritmą.</p>
Gruodžio mėnesio tema: Miela viešnia – žiemužė balta		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
1. Brenda pamiške žiema.	Komunikavimo kompetencija. Domisi knygomis, mėgsta jas vartyti. Geba pasakoti ir deklamuoti. Domisi įvairiais simboliais, juos atpažįsta.	Varto knygutes, žurnalus, aptarinėja, diskutuoja. Mokosi, moka aiškiai deklamuoti eilėraščius, seka liaudies pasakas. Aiškinasi žodžių reikšmes. Sudarinėja mįsles, baigia sekti pasakas. Sužino Jėzaus gimimo istoriją. Domisi parašytu žodžiu, „skaito“ knygeles vieni kitiems. Atpažįsta simbolius.
2. Adventiniai vakarėjimai. Šviesos ir tamsos žaismas.	Socialinė kompetencija. Domisi kitais ir geba juos suprasti, suvokia suaugusiųjų ir vaikų mimiką, gestus, nujaučia kito emocinę būseną.	Pratinasi išgirsti, įsiklausyti į suaugusiųjų, draugų siūlymą, patarimus. Žaidžiant kuria žaidimo aplinką, tariasi dėl vaidmenų, taisyklių. Moka padėkoti, atsiveikinti. Kaupia gerų darbų kraitelę. Džiaugiasi, dalinasi įspūdžiais, išgyvenimais.
3. Gamtos reiškiniai ir žmonių darbai žiema.	Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba savarankiškai saugiai elgtis. Plastiškai improvizuoja, išreiškia veiksmus, savo patyrimą, jausmus judesiu.	Suvokia asmeninį saugumą, moka susikaupti, atsipalaiduoti, lavina fizinės kūno galias, ugdo įvairius gebėjimus. Atlieka plastiškus judesius ramkomis ir kojomis: pašokdami, vaikščiodami ant pirštų galų.
4. Žiemą, vasarą - žalia.	Pažinimo kompetencija. Geba sudaryti daiktų sekas. Geba daiktus skaičiuoti, rūšiuoti pagal vieną, du ar kelis požymius. Domisi artimoje ir tolimesnėje aplinkoje augančiais medžiais, juos tyrinėja. Domisi senoviniais daiktais.	Skaičiuoja, rūšiuoja, dēlioja, sudaro daiktų sekas (dēliodami tai ant šviesos stalų). Rūšiuoja grupėje esančius daiktus pagal dydį, formą, spalvą, paskirtį. Sužino senovinių daiktų ir rakandų paskirtį, lygina su dabartiniais daiktais. Susipažįsta su amžinai žaliuojančiais medžiais. Eglė - mitologinis Kalėdų, Naujų metų, laidotuvių apeigų, gyvybės ir amžinumo simbolis.
5. Kūčios ir šventos Kalėdos.	Meninė kompetencija.	Piešia, su auklėtojos pagalba rašo kalėdinius

	<p>Geba piešti ir tapyti naudojant įvairias dailės priemones: vaškinės kreideles, guašą.</p> <p>Geba kirpti ornamentus.</p> <p>Geba dainuoti lietuvių liaudies daineles.</p> <p>Geba vaidinti, išraiškingai deklamuoti eiles.</p>	<p>sveikinimus, laiškus, kvietimus.</p> <p>Piešia kreida, guašu, mokosi atrasti linijų pasaulį.</p> <p>Kerpa karpinius – susipažįsta su karpinių ornamentais ir stebi juos ant šviesos stalo.</p> <p>„Audžia” iš storų siūlų, popieriaus juostelių, derina spalvas.</p> <p>Kerpa, klijuoja eglutei žaisliukus, girliandas.</p> <p>Tyrinėja garso išgavimo būdus įvairiais muzikos instrumentais, jais atlikdami įvairius ritminius pratimus.</p> <p>Dainuojant mokosi teisingai artikuliuoti – aiškiai tari balsius, priebalsius, dvibalsius.</p> <p>Dainuoja lietuvių liaudies dainas, dainavimą palydėdami ritminiais judesiais ar garsais.</p> <p>Mokosi dainuoti su instrumentiniu pritarimu ir be jo.</p> <p>Klausosi muzikos, atliekamos klavišiniaus muzikos instrumentais. Kuria inscenizacijas.</p> <p>Išraiškingai deklamuoja eilėraščius.</p>
--	---	--

Sausio mėnesio tema: Naujas metų ratas

Potemės	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Nauji Metai. Aš ir laikas.</p> <p>2. Juoda, balta ir spalvota.</p> <p>3. Lapuočiai ir spygliuočiai medžiai žiemą.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija.</p> <p>Geba klausytis sekamų pasakų.</p> <p>Geba pasakoti ir deklamuoti.</p> <p>Geba pastebėti vaizdų, ženklų, raidžių, garsų skirtumus ir panašumus.</p> <p>Geba komentuoti nuotraukas, savo ir draugų piešinius.</p>	<p>Klausosi sekamų lietuvių liaudies pasakų, pasakų be galo, pasakojimų apie draugystę, tikrus ir netikrus draugus.</p> <p>Mokosi atpasakoti, aiškinasi žodžių reikšmes.</p> <p>Paveikslėlių pagalba sudarinėja sakinius, skaičiuoja žodžius, skiemenis.</p> <p>Ieško žodžiuose reikiamų garsų.</p> <p>Komentuoja nuotraukas, savo ir draugų piešinius.</p>
<p>4. Baltasis badas – žvėreliams ir paukšteliams.</p> <p>5. Brenda Seniai Besmegeniai.</p>	<p>Socialinė kompetencija.</p> <p>Domisi draugų pomėgiais, interesais, gerbia draugus</p>	<p>Pratinasi pagalbėti draugui, mažesniai už save, dalijasi su jais savo žaislais, pastebėti jų savijautą.</p> <p>Bendraudami su draugais, bando būti tolerantiški, kantrūs. Pratinasi išklausyti kitą, pagalbėti silpnesniai už save, nesišaiptyti iš kito nelaimės, nesijuokti draugui suklupus, padarius ką nors ne taip.</p> <p>Žaidžia vaidmeninius, statybinius žaidimus, tariasi dėl vietos, vaidmenų.</p> <p>Pratinasi būti šalia vieni kitų, išgirsta draugų siūlymus.</p> <p>Stengiasi suprasti kito norą, atsižvelgia į juos, ieško ir randa bendrą sprendimą.</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija.</p> <p>Geba derinti rankų ir kojų</p>	<p>Veikia ir žaidžia pagal taisykles, atlieka suaugusiųjų ir vaikų pavedimus, veikia pagal duotą pavyzdį.</p>

	<p>judesius. Judiesiu, gestais, mimika išreiškia pojūčius, garsus, spalvas, žaidžia žaidimus.</p>	<p>Stengiasi suprasti žaidimo taisykles, įsidėmi ką reikia daryti. Bando įveikti įvairias kliūtis, einant nuožulnia lenta, sniego kalneliu, buomu, bėgti visu greičiu, keisti judėjimo kryptį, judesius atlikti įvairiu tempu, ridenti ir mesti įvairiu atstumu įvairaus dydžio kamuolius, derinti rankų ir kojų judesius.</p>
	<p>Pažinimo kompetencija. Atlieka įvairius tyrimus su sniegu, vandeniu, ledu. Geba pastabėti ir apibūdinti medžių gyvenimo rato (žiema, pavasaris, vasara, rudenio) pokyčius. Tyrinėja, apibūdina orus, jų pokyčius. Geba globoti paukščius, gėrėtis ir jais džiaugtis.</p>	<p>Tyrinėja sniegą, ledą, vandenį. Ieško pėdsakų sniege, spėja kokie gyvūnai juos paliko. Stebi medžius, komentuoja, pasako jų pavadinimus. Globoja likusius žiemoti paukščius - darželio kieme pakabina lesyklėles, inkilėlius, paberia trupinėlių, stebi atskrendančius paukščius. Gėrisi ir aptarinėja žiemos vaizdus.</p>
	<p>Meninė kompetencija. Skiria pagrindines spalvas ir atspalvius, spalvų ir atspalvių intensyvumą Geba kirpti pagal kontūrus, taisyklingai naudotis žirkklėmis. Geba įsiminti ir atkartoti nesudėtingus ritminius judesius. Išbando įvairius ritminius instrumentus iš buitinių priemonių.</p>	<p>Spalvas derina piešdami tautodailės elementus – saulutė, eglutė, lapelis, kvadratėlis, gėlytė. Suvokia pagrindines spalvas, jas skiria, pratinasi skirti įvairaus intensyvumo atspalvius, sudėti akmenukų, kaladėlių, kamuoliukų eilę nuo šviesesnio iki tamsesnio atspalvio, skirti vienus atspalvius nuo kitų. Lygina spalvų intensyvumų nuo ryškios iki blyškios, bando grupuoti daiktus pagal spalvos intensyvumą. Žaisdami, maišydami įvairias spalvas stengiasi sukurti atspalvius. Piešia, tapo, nusiteikia laisvai, saviraiškai, tyrinėja spalvų santykį, jų kontrastus: juoda – balta. Štampuojant ieško spalvų, eksperimentuoja teptuku. Kerpa pagal kontūrus, taisyklingai naudojasi žirkklėmis. Gamina pirštines lėles. Mokosi vaidinti. Klausosi liaudiškos ir profesionalių kompozitorių sukurtos muzikos. Mokosi intuityviai suvokti liaudiškos muzikos grožį, savitumą, jos vertę. Mėgina išgauti ritmą kūnui nekeičiant padėties (siūbuojant, pritūpiant), bei judant erdvėje (žygiuojant, šokuojant). Mokosi išgauti įvairų ritmą naudojant įvairias buitines priemones.</p>

Vasario mėnesio tema: Augu sveikas ir stiprus		
Potemės	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Sveikata brangiausias turtas.</p> <p>2. Saugus elgesys gatvėje. Galimi pavojai aplinkoje (vaistai, nuodai).</p> <p>3. Mano gimtinė – Lietuva. Vasario 16 - oji.</p> <p>4. Mokausi užjausti, paguosti, nuraminti.</p> <p>4. Užgavėnių savaitė.</p> <p>5. Augu sveikas kaip ridikas.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Girdi šalia esančius, išlaiko dėmesingumą, suvokia teksto prasmę, reikšmę. Pratinasi suprasti sudėtingesnių ar rečiau vartojamų žodžių, sakinių prasmes, kalbos grožį, vaizdų, ženklų, simbolių, garsų skirtumus ir panašumus Atlieka trumpus žodinio meno kūrinėlius.</p>	<p>Klausosi sekamų lietuvių liaudies pasakų, padavimų, patarlių susijusių su žmogaus sveikata. Deklamuoja trumpus, tradicinius bei modernius eilėraščius, savo kalbą palydi gestais, mimika. Pratinasi išklaudyti grupės vaikų, auklėtojų pokalbius, deklamavimą, skaitymą, juos suprasti, išreikšti pritarimą šypsena, dėmesingumu. Įtvirtina girdimų atskirų žodžių, sakinių, garsų junginių prasmes. Padedant auklėtojai atpasakoja pasakėles, apsakymėlius, atkartoja priežodžius, patarles, mena mįsles, minkles. Kalbant atkreipia dėmesį į kalbos vaizdingumą, ritmą, pakartojimus, rimą. Kalba su intonacija, vartoja taisyklingus žodelius, girdi vaizdingą auklėtojos, kitų suaugusių kalbą, ja žavisi. Mokosi prašymo, „kaulijimo“ dveilių, ketureilių, pajuokavimų.</p>
	<p>Socialinė kompetencija. Savo savijautą išreiškia kitiems priimtinais būdais, pasitiki savimi, savo gebėjimais.</p>	<p>Išreiškia savo savijautą, poreikius žodžiais, aiškinasi kultūringo elgesio prie stalo, renginio metu bendravimo taisykles, pratinasi suvokti ir įvertinti savo elgesį, gebėjimus, suprasti, kad netinkamas elgesys, žodžiai įžeidžia kitus. Derina savo interesus su kitais. Pratinasi valdyti savo jausmus, poreikius. Aiškinasi, kad ne visada visi norai yra patenkinami, kad kiti žmonės irgi turi savo jausmus ir norus. Užjaučia ir paguodžia draugą.</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba laikytis elementarių asmens higienos taisyklių, sveikos mitybos įgūdžių aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimo ritmo</p>	<p>Kalbasi su auklėtoja, tėveliais kas padeda augti sveikam, aptaria paveiksliukus apie daržovių, vaisių naudą sveikai mitybai, klausosi trumpų pasakojimų apie švaros reikšmę žmogaus organizmui. Pratinasi suvokti žalingų įpročių poveikį žmogaus sveikatai (persivalgymas, rūkymas, alkoholio, saldumynų, vaistų vartojimas ir kt.). Rūpinasi asmens higiena. Mokosi teisingai valytis dantukus. Saugiai naudojasi fiziniam judėjimui skirta įranga, priemonėmis, žaislais, kieme esančiais įrenginiais. Tobulina taisyklingo kvėpavimo įgūdžius, koordinaciją.</p>

	<p>Pažinimo kompetencija. Geba savarankiškai ar padedant suaugusiam saugiai elgtis buityje, gatvėje Geba ieškoti informacijos knygoje, vaikų enciklopedijose. Suvokia kūno judesio prasmę, kūno dalių, jutimo organų funkcijas. Geba naudotis žemėlapiu.</p>	<p>Žino kur kreiptis susirgus, įvykus nelaimei, pagalbos telefonus (01, 02, 112), savo tėvelių darbovietes, namų ir darželio adresus, telefonus. Žino, kokie žmonės rūpinasi žmonių saugumu, kad jie ištikus nelaimei gali padėti. Pratinasi neliesti elektros laidų, jungiklių, į juos nekišti jokių daiktų. Žino, kad negalima žaisti su degtukais, nekurti laužo miške, nedeginti sausos žolės, popierių, pastebėjus gaisrą kviesti suaugusius ar gaisrininkus. Matuoja, stebi, tyrinėja ir apibudina mergaičių ir berniukų kūnų skirtumus ir panašumus. Suvokia teigiamas savo savybes, kaip savarankišką, unikalų asmenį. Ieško šia tema informacijos knygoje, vaikų enciklopedijoje. Randa informaciją apie žmogaus kūną, įvairias kūno dalis ir organus. Tyrinėja Lietuvos žemėlapi, suranda svarbiausius Lietuvos miestus. Naudoja tautinę simboliką savo darbeliuose, stengiasi suprasti jų prasmę. Susipažįsta su Užgavėnių personažais, papročiais.</p>
	<p>Meninė kompetencija. Naudoja įvairias šampavimo priemones, geba naudotis žirkleėmis, aplikavimą derina su kitomis dailės technikomis. Intuityviai suvokia lietuvių liaudies muzikos grožį. Vokalinius pratimus ir dainas dainuoja natūraliu balsu. Išbando įvairius gamtos ritminius instrumentus. Supranta judesio kalbą ir išreiškia save judesiu</p>	<p>Tapymą derina su vaško kreidelėmis. Daro grupinius darbelius. Štampuoja štampukais, pirštukais. Kerpa geometrines formas, atitinkamai išdėlioja, priklijuoja. Reikiamas detales iškerpa arba priplėšo. Žiūrinėja dailės kūrinius, žmogaus padarytus daiktus, mokosi matyti įvairius raiškos būdus. Daro Užgavėnių kaukes, naudoja įvairias medžiagas, atlikimo techniką. Žaidžia, vaidina su kaukėmis. Suvokia tradicinių kaukių prasmę. Dainuoja dainas, pritardami solistui. Pratinasi dainuoti lietuvių liaudies dainas. Mokosi improvizuoti, kurti ritminius motyvus, plodami, trepsėdami ir stuksendami. Išgauna įvairų ritmą, kaldami su lazdomis. Žaidžia siužetinius, liaudies, judriuosius žaidimus su sportinių žaidimų elementais, žaidimus ištvermei ir vikrumui ugdyti. Tradiciniai vasario mėnesio renginiai: Vasaris – sveikos gyvensenos mėnuo. Tradicinė Žiemos sporto šventė. Šventinis rytmetis „Vasario – 16-oji“. Užgavėnių šventė</p>

Kovo mėnesio tema: Saulė aukštyn – dieneilės ilgyn		
Potemės	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Kaziuko mugė.</p> <p>2. Sėju ir auginu</p> <p>3. Pirmieji pavasario požymiai gamtoje.</p> <p>4. Velykos – pavasario šventė.</p> <p>5. Saugokime ir globokime žemę.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Geba bendrauti su vaikų auditorija, su jais dalintis pažintine bei kita informacija, socialiniais svarstymais, aiškinimais. Geba kalbėti natūraliai, gyvai, raiškiai, sieja mintį su veiksmu. Suvokia taisyklingą kalbos dalių, garsų vartojimą, įvairių tekstų stiliaus skirtingumą, perkeltinę prasmę, humorą, fantaziją,</p>	<p>Su auklėtojos pagalba rašo kvietimus apsilankyti Kaziuko mugėje bei Velykinius sveikinimus, kuria knygeles. Klausosi pasakų, padavimų, sakmių. Patys stengiasi pasakoti pasakas, atpasakoti trumpus apsakymus, sukurti teksto pabaigą. Deklamuoja raiškiai eilėraščius. Kuria tekstus pagal iliustracijas, sugalvoja knygelių pavadinimus ir „skaito“ vieni kitiems. Klausosi įrašų ir mokosi pamėgdžioti sugrįžusių paukštelių balsų. Varto knygutes, aptarinėja jų iliustracijas. Pasakoja, fantazuoja, aiškinasi. Atsako į pateiktus klausimus.</p>
	<p>Socialinė kompetencija. Elgiasi savarankiškai, jaučia atsakomybę už savo poelgius, atlieka įsipareigojimus.</p>	<p>Tyrinėja savo ir kitų elgesį, atlieka kai kuriuos įpareigojimus, nurodymus. Pratinasi savarankiškai pasirinkti veiklą, sutvarkyti žaidimų vietą, kartu su auklėtoja prižiūri grupėje pasėtus ir pasodintus augalus, gėles. Žaisdamas, bendraudamas mokosi elementarių savikontrolės įgūdžių. Keičiasi informacija, išsako savo nuomonę, dalijasi savo išgyvenimais. Mokosi netrukdyti dirbančiam šalia, tariasi dėl bendrų veiksmų, atliekant tą patį darbą.</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Plastiškai improvizuoja, išreiškia veiksmus, savo patyrimą, jausmus judesiu Derina judesį su muzika ir žodžiais, kvėpavimu.</p>	<p>Atlieka įvairius veiksmus judesiu, plastiškai improvizuoja šokio elementus, nuotaikas. Pagal muziką atlieka įvairius judesius. Iš draugo judesio (imitavimo) atpažįsta personažą, gyvūną, daiktą, veiksmą, pamėgdžioja, pakartoja gestą, judesį. Klausydami muzikos imituoja, improvizuoja, juda laisvai, atlieka judesius lavinančius kūno koordinaciją (pasisuka kairėn, dešinėn, pirmyn, atgal, gulint ant pilvo, ant nugaros ir pan.). Žaisdami siužetinius žaidimus vaizduoja buitines darbus, jaučia malonumą žaidžiant, stengiasi suprasti kito norą, ramiai, be smurto išsprendžia konfliktus. Klausydamiesi muzikos atlieka judesius lavinančius kūno koordinaciją. Judėdamas derina judesį su žodžiu, dainele, garsais, kalba suprantamai, taisyklingai, raiškiai ir aiškiai. Mokosi įvykdyti nesudėtingus auklėtojos paliepimus, nurodymus (nunešti ar atnešti žaislą padėta ten ir ten, už, ant, virš ir pan.).</p>

	<p>Pažinimo kompetencija. Pastebi tradicinius puošybos elementus. Gerbia senovės amatininkų darbus. Suvokia jog aplinkoje esantys daiktai žmogaus rankų darbas. Suvokia daiktų formos įvairovę, geba juos apibūdinti. Geba stebėti ir tyrinėti augalus artimiausioje aplinkoje. Geba suprasti kuo daugelis augalų panašūs ir kuo skiriasi;</p>	<p>Pratinasi atpažinti tipiškus puošybos elementus naudojamus kiaušinių dažymui - žalčio, saulutės, trikampio, rūtos, tulpės lapeliai, žiedai. Pratinasi suvokti tradicijų reikšmę mūsų tautai. Lygina senovinius ir dabartinius daiktus pagal spalvą, medžiagą, puošybos elementus, ieško tokių pačių puošybos elementų šiandien vartojamuose daiktuose. Naudodami įvairias gamybos ir buitines atliekas daro darbelius Kaziuko mugei: iš popieriaus gumulų klijuoja pilis, namus, gamina lėles iš popieriaus, medžiagos, bando sudėti robotus iš stačiakampių, kvadratinių detalių (dėžučių), konstruodami, kurdami įvairius darbelius pratinasi naudoti įvairaus dydžio, spalvos figūras, suvokti jų formų pastovumą nepriklausomai nuo spalvos ir dydžio. Gilina supratimą apie daiktų bei reiškinių įvairovę, atkreipdami dėmesį į tradicinės kultūros apraiškas: Močiutės klėtelėje, bažnyčioje, pas senelius, Susipažįsta su tautiniais drabužiais, lygina juos su šiuolaikiniu stiliumi, ieško tapatumų ir skirtumų, susipažįsta kada ir kur, kokio stiliaus drabužiais reikia vilkėti (sportiniai, vakariniai, kasdieniniai). Sužino apie gyvūnų, paukščių bei žmogaus bendravimą. Pradedą suprasti augalų gyvybės ratą: nuo sėklytės iki suaugusio augalo. Supranta kuo naudingi žmogui augalai: gėlės, krūmai - puošia mūsų sodybas, aikštes, šalikeles; kambarinės gėlės puošia kambarius, grupę. Sėja sėklas, pražydina augalų šakeles. Prižiūri grupėje sudaigintus ir pačių auginamus augalus, pagal atžymas kalendoriuje suskaičiuoja, kiek savaitių, dienų jie jau auga, pamatuoja kiek paūgėjo, stebi, kaip suvešėjo. Pratinasi suvokti, kiek daug dienų trunka, kol augalas užauga, kiek vandens, šilumos ir šviesos kasdien jam reikia. Žaidžia loto. Svarsto, diskutuoja apie žemės planetą, kas kenkia mūsų žemei ir kaip jai galime padėti. Vartoja sąvokas „šiandien, vakar, rytoj“. Supranta, kad gyvūnai ir paukščiai prisitaiko prie savo aplinkos, susiranda tinkamo maisto. Ieško skirtumų ir panašumų, daro išvadas. Skaičiuoja ir dėlioja, lygina.</p>
	<p>Meninė kompetencija. Eksperimentuoja su įvairiomis</p>	<p>Tapo ant šlapio popieriaus, džiaugiasi savo ir draugų darbais.</p>

	<p>tapymo priemonėmis. Laisvai veikia su įvairiomis medžiagomis konstruodami, lipdydami, darydami darbelius. Dainuoja vienodu tempu, tęsiamai, judriai, energingai. Intuityviai suvokia lietuvių liaudies muzikos grožį.</p>	<p>Piešiant naudoja linijas gyvūno, paukščio judesio nuotaikai perteikti. Konstruoja iš gamtinės medžiagos, detales jungia plastilinu, klijais. Riša iš džiovintų augalų verbas. Pratinasi atpažinti tipiškus puošybos elementus naudojamus kiaušinių dažymui - žalčio, saulutės, trikampio, rūtos, tulpės lapeliai, žiedai. Dažo, ornamentuoja margučius. Grožisi margučių raštais, spalvomis, dydžiais. Dainuoja velykines dainas. Tyrinėja ir aptaria savo balso galimybes dainuojant, įvertina savo balso dinamiką: ar labai tylus ar per garsus jis buvo. Susipažįsta su tautinės muzikos žanrais, muzikavimo tradicijomis. Mėgina išgauti ritmą keičiant greitį, judėjimo kryptį. Parenka instrumentus, daineles ir istorijas įvairiems veikėjams vaizduoti. Tradicinės šventės: „Kaziuko mugė“, „Vaikučių velykėlės“.</p>
--	--	---

Balandžio mėnesio tema: Knyga - mano draugas

Potemės:	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Skaitau ir žaidžiu. 2. Mano knygelė. 3. Vaidinu pasaką. 4. Aš gydu knygutes. 5. Žaidimų dieneles.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Geba savo įspūdžius reikšti trumpais sakiniais. Geba pasakoti apie tai, ką mato iliustracijose. Geba mimika reaguoti į skaitomo kūrinėlio veiksmą. Geba suvokti raidžių pažinimo reikšmę.</p>	<p>Klausosi įvairaus žanro grožinės literatūros kūrinėlių. Stebi ir aptaria knygelių iliustracijas (surasti paveikslėlių esantį pirmame, trečiame puslapyje ir t.t.). Parinkti priežodžių, mįslių, patarlių apie knygas. Atpažįsta savo vardo raides knygoje. Puošia savo vardo raidę. „Laiško rašymas“ patikusios knygelės autoriui</p>
	<p>Socialinė kompetencija. Geba dalintis knygelėmis, žaislais. Geba sudėlioti knygeles į vietą. Geba netrukdyti kitiems vaikams, jeigu jie klausosi skaitomos knygelės.</p>	<p>Tvarko grupės bibliotekėlę, klijuoja suplyšusias knygeles. Keičiasi iš namų atsineštomis knygutėmis.</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba derinti judesį ir žodinę raišką. Geba savarankiškai laikytis asmens higienos.</p>	<p>Žaisdamas judriuosius žaidimus, lavina pagrindinius judesius, pratinasi reaguoti į signalus. Derina jutimus ir motoriką. Moka bendrauti prie stalo, naudojasi stalo įrankiais, taisyklingai valo dantis, reikalui esant plaunasi rankas.</p>
	<p>Pažinimo kompetencija. Geba inscenizuoti trumpas grožinių kūrinėlių ištraukas.</p>	<p>Naudoja priemones, atitinkančias savaitės temą (įvairias knygutes, kalendorius ir kt.). Klausosi tekstų iš enciklopedijų apie knygas, jų</p>

	<p>Geba savo knygelei sugalvoti pavadinimą. Geba pasakoti apie savo knygelę.</p>	<p>atsiradimo istoriją. Žaidžia kūrybinius žaidimus: „Knygyne“, „Bibliotekoje“. Varto, aptaria vaikų atsineštas knygutes. Paskaityti pasirinktą tekstą, iliustruoti parenkant atitinkamus paveikslėlius sudarant vaizdelius flanelinėje (magnetinėje) lentoje. Atkreipti dėmesį į knygos dalis: viršelis, lapas, puslapis, pavadinimas, rašytojo pavardė ir vardas, knygos pradžia, ir pabaiga. Kuo skiriasi eilėraščių ir pasakų knygelės. Kaip knygos pasiekia skaitytojus. Aiškintis piktogramų reikšmę (nupieštas raktas – uždaryta, šaukštas ir šakutė – pietų pertrauka ir t.t.). Papasakoti apie pirmąją lietuvišką knygą. Atsinešti savo mėgstamiausią knygelę ir papasakoti, kodėl ji patinka. Ekskursija į biblioteką.</p>
	<p>Meninė kompetencija. Geba lipdyti iš plastilino kamuoliukus, knygeles viršelio puošybai. Geba vertinti knygas; Geba savitai kurti knygeles. Geba iliustruoti pačių pasigamintas knygeles; Geba eksperimentuoti su įvairiomis medžiagomis;</p>	<p>Iliustruoja pačių pasigamintas knygutes. Dainuoja savo kūrybos daineles. Inscenizuoja trumpas grožinių kūrinėlių ištraukas. „Mano knygelė“ - sugalvoja pavadinimą pagamintai knygelei, ją iliustruoja. Pasakoja apie ką ji.</p>
<p>Gegužės mėnesio tema: Skambėk, pavasarėli!</p>		
<p>Potemės</p>	<p>Ugdytinios kompetencijos</p>	<p>Vaiko veiksenos</p>
<p>1. Gražiausi žiedai mamai. 2. Augu sveikas ir linksmas. 3. Mano šeima. 4. Kuo užaugęs būsiu. 5. Žaidžiame, šokame, dainuojame.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Gerbia savo šeimą, gilina supratimą apie jos svarbumą žmogui, jaučia pagarbą ir meilę savo artimiesiems.</p>	<p>Deklamuoja eilėraščius apie mamą. Su aulėtojos pagalba rašo mamoms sveikinimus, klausosi skaitomų kūrinėlių, deklamuoja eilėraščius. Kalbasi su draugais, auklėtoja apie savo šeimą, namų aplinką, išreiškia savo jausmus šeimos nariams. Pratinasi suvokti, kad su savo šeimos nariais jaučiasi saugus ir mylimas. Aiškinasi, kad šeimos viena nuo kitos skiriasi: mano šeima skiriasi nuo draugų šeimos; pradeda suvokti, kokie šeimos ryšiai, kas jas vienija. Rūpinasi savo jaunesniu broliuku, sesute, supranta, kad tėveliai taip pat rūpinasi jais. Supranta, kad kai kurie vaikai neturi tėvelių, jie yra našlaičiai, pratinasi išreikšti savo užuojautą našlaičiams. Žino, kad šeimoje tenkinami saugumo, bendravimo poreikiai. Kalbasi su draugais, auklėtoja, kokias šventes švenčia šeima, kokios kartos dalyvauja</p>

		šventėse. Atsineša į grupę savo šeimos nuotraukas, jas rodo savo draugams, pasakoja kas jose pavaizduota, lygina su kitų draugų šeimos nuotraukomis.
	<p>Socialinė kompetencija. Geba tenkinti svarbiausius savo poreikius. Geba suvokti kas yra šeima. Geba nusakyti žmonių veidų išraišką;</p>	<p>Išsiaiškina šeimos narių tarpusavio ryšius (dukra, anūkė ir t.t.). Pasigamina veidukus iš storesnio popieriaus ir bando pavaizduoti tam tikrą išraišką (linksmas, liūdnas, piktas ir t.t.). Žaidžia su lėle lyg kūdikiu, ją maudo, valgydina, migdo...</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba orientuotis erdvėje, jaučia judėjimo tempą, kryptį, kūno galimybes judant skirtingose lygiuose. Geba pasakyti kelis sveiko maisto produktus ir kelis, kurių valgymą reiktų riboti;</p>	<p>Pratinasi saugiai judėti erdvėje, neužgauti, nepastumti draugo, nesusižeisti, eiti šalia vienas kito, susikibus rankoms, pagelbėti draugui. Kilus konfliktui susitaria dėl vietos, stebi kitų vaikų veiklą. Netvarkingai judant, stengiasi neužgauti kitų, nepastumti. Keičia ėjimą į bėgimą, po signalo keičia kryptį, pritupia, atsistoja, gaudo ir išsisukinėja nuo gaudančiojo. Pratinasi atlikti judesius įvairiu tempu: lėtai, greitai, vidutiniškai, lankstytis į skirtingas puses, stengiasi pajauti kokie kūno judesiai leidžia kūnui keisti vietą erdvėje. Vaikai prisimena veikos gyvensenos pagrindus: vandens reikšmė, judėjimas, gera nuotaika. Vardija sveikus ir nesveikus produktus. Žaidžia loto „Maisto produktai“, „Atrink sveiko maisto produktus“.</p> <p>Aktyviai dalyvauja sporto šventėje. Tradiciniai sveikatos savaitės renginiai, pavasario Sporto šventė</p>
	<p>Pažinimo kompetencija. Geba pasakyti savo šeimos narių vardus. Geba sugrupuoti žmonių figūreles, pagal dydį. Geba papasakoti apie tai, kuo domisi jo šeimos nariai, kokius darbus dirba.</p>	<p>Pratinasi suvokti savo šeimos sudėtį, pasiskirstymą pareigomis. Žiūrinėja albumus, nuotraukas, lygina šeimų sudėtis, tyrinėja atskirų šeimų gyvenimo vietą, būstus. Išmatuoja šeimos narių ūgį ir išsiaiškina, kas šeimoje aukščiausias, o kas žemiausias. Išsiaiškina kurio vaiko šeimoje daugiausia narių. Tyrinėja kartų kaitą ir ryšius. Stebi ir tyrinėja šeimų nuotraukas esančias žurnaluose, laikraščiuose, lygina, ieško skirtumų, panašumų. Tyrinėja šeimos istoriją, tradicijas, aiškinasi, kodėl vienos šeimos laikosi vienu ar kitu papročiu, tradicijų. Tyrinėja žodžių mama - žmona, tėtis - vyras, senelė - mamos mama prasmę.</p>

		Aplanko tėvų darbo vietas, susipažįsta ir su kitų profesijų atstovais.
	<p>Meninė kompetencija. Įvairia technika, spalvomis, jų deriniais išreiškia savo išgyvenimus. Pagal muziką atlieka judesius ritmiškai, raiškiai. Geba dainuoti ir šokti lietuvių liaudies žaidimus.</p>	<p>Piešia, kaip moka, savo mamytės, tėčio, sesės, brolio, senelių portretus, visą šeimą. Ruošia parodėles tėvams ir kartu su jais aptaria darbus. Lygina, skaičiuoja, kiek šeimos narių nupiešė vienas ar kitas vaikas. Ruošia kvietimus tėveliams, seneliams į lopšelyje-darželyje organizuojamus renginius. Gamina dovanėles, sveikinimus, jais sveikina savo tėvelius, mamytes Šoka, dainuoja, žaidžia, vaidina, deklamuoja eilėraščius, inscenizuoja. Atlieka skirtingo tempo ratelius, šokius, savarankiškai keičia rato kryptį, jį didinant ir mažinant, sukant šoniniu žingsniu, sukantis poromis ir po vieną.</p>
Birželio mėnesio tema: Ir pakvipo žemuogėlėm...		
Potemės	Ugdytinės kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>1. Iš vabalų gyvenimo.</p> <p>2. Vasarą miške ir pievoje.</p> <p>3. Vaistažoliniai augalai.</p> <p>4. Pinsim Joninių vainiką.</p> <p>5. Saugus poilsis vasarą</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Geba kalbėti apie tyrinėjamus vabalus, jų savybes. Geba papasakoti apie patirtus dienos įspūdžius. Geba pasakojant pasaką, savo kalbą palydėti gestais, mimika. Geba suprasti, kalbos grožį, vaizdų, ženklų, simbolių, garsų skirtumus ir panašumus.</p>	<p>Kalba apie žydinčias pievas, dūzgiančius vabzdžius. Stengiasi pamėgdžioti zyzimą, dūzgimą, krebždesį. Nukopijuoja vabaliukų pavadinimus, sudėlioja jų pavadinimus iš raidžių kortelių. Kalbos žaidimas „Kokie du žodžiai pasislėpė?“ (šimtakojis – šimtas kojų, ilgasparnis, trumpakaklis). Sukuria pasakojimą ir suvaidina skruzdėlytės, boružės, drugelio istorijas, pasitelkę iš plastilino nulipdytus vabalėlius. Pasigamina knygeles „Pievos gyvūnėliai“, „Vandens vabaliukai“. Ieško, suranda pirmą ir paskutinį garsą ir raidę bei žodžio viduryje esančius garsus. Domisi parašytu žodžiu. Vartoja būdvardžių laipsnių jaustukus. Kalbant atkreipia dėmesį į kalbos vaizdingumą, ritmą, pakartojimus, rimą. Kalba su intonacija, vartoja taisyklingus žodelius, girdi vaizdingą auklėtojos, kitų suaugusių kalbą, ja žavisi.</p>
	<p>Socialinė kompetencija. Geba užjausti gyvą būtybę, neskriausti, nemindyti vabalėlių, be reikalo neskinti augalų; Mokosi pagerbti, pasveikinti Jonus ir Janinas.</p>	<p>Atsargiai elgiasi vabalų „mieste“ – pievoje, neskina, nerauna žolės, radę vabaliuką jį stebi ir paleidžia toliau keliauti. Elgiasi saugiai su geliančiais ir kandančiais vabaliukais. Sveikina Jonus ir Janinas ir dovanuoja tradicinius Joninių vainikus.</p>
	<p>Sveikatos saugojimo kompetencija. Geba šokinėti per nedideles kliūtis, vaizduodamas vabzdžius,</p>	<p>Stengiasi pasivyti ir sugauti begantįjį. Šliaužia, ropoja keturpėščia, eina vingių vingiais. Su auklėtojos pagalba atpažįsta ir renka vaistažolinius augalus.</p>

	varles, driežus; Geba judėti pagal muzikos ritmą. Geba pažinti ir rinkti vaistažolinius augalus. Geba saugiai elgtis, žino kur reikia kreiptis atsitikus nelaimėi	Žino kaip saugiai elgtis prie vandens telkinių, kieme, su nepažįstamais žmonėmis ir pan. Žino kur reikia kreiptis ištikus nelaimėi ar pastebėjus kitus negerus dalykus.
	Pažinimo kompetencija. Geba atpažinti vabzdžius: bitę, musę, uodą, boružę. Geba pažinti skaičius, gali skaičiuoti iki 10 (kojas, ūsus, sparnus). Geba stebėti, kas vyksta juos supančioje aplinkoje, kas auga pievoje. Geba domėtis grožine literatūra, enciklopedijomis, žinynais. Domisi tradicinėmis šventėmis, jų papročiais.	Stebi pievoje skruzdėlę, bitę, musę ir kt. vabalėlius. Išsiaiškina, kaip juda, kaip atrodo: ropoja, lekia, skuba, lando... juodi, žali, tamsūs, taškuoti, dryžuoti, su ūseliais ir t.t.). Stebint vabzdžius per didinamąjį stiklą skaičiuoja vabzžių kojas, lygina pagal dydį, suskaičiuoja kiek taškelių ant boružėlės sparnelių. Enciklopedijose ieško informacijos apie vaistažoles, jų naudą žmogui. Knygose, žurnaluose ieško informacijos apie Joninių šventę.
	Meninė kompetencija. Geba pavaizduoti piešinyje matytą vaizdą (pievą, vabalą, bitę). Geba darbą atlikti techniškai, tvarkingai, jį užbaigti. Gebai laisvai dainuoti, teisingai formuojant garsą, tiksliai intonuojant.	Piešia iš natūros (išvyka prie tvenkinio, į pievą, į parką). Pina Joninių vainikus iš žolynų. Dainuoja daineles, šoka lietuvių liaudies ratelius.

V. UGDYMO SI PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimo paskirtis - pažinti vaiką, jo individualumą, gebėjimų lygį bei jo patirtį (kaip kinta vaiko gebėjimai per tam tikrą laiko tarpą), numatyti vaiko ugdymo(si) perspektyvas, pritaikyti ugdymo(si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams bei galimybėms.

Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai ir būdai: stebėjimas, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos analizė.

Ugdymo pasiekimų vertinimo dažnumas: du kartus metuose (atėjus į darželį rudenį ir pavasarį), o prirėkus atliekami tarpiniai vaikų pasiekimų vertinimai.

Ugdymo pasiekimų vertinimo fiksavimas - ikimokyklinės grupės dienynas, vaiko aplankas su jo raiškos darbais, nuotraukomis, įdomiomis mintimis, pasakojimais, įgyvendintomis idėjomis, auklėtojų, pedagogų, tėvų pastebėjimais, komentarais ir kt. Meninio ugdymo pasiekimai vertinami koncertine veikla, dalyvavimu parodose, pasirodymais tėvams, visuomenei. Apie vaiko daromą pažangą asmeniškai informuojami tėvai, pedagogai.

Ugdymo pasiekimų vertinimo pateikimo formos: ataskaita, pokalbiai su tėvais, pedagogais.

Vaiko pasiekimų dokumentavimas: aplankuose kaupiami vaiko darbai, vaikų kūrybos knygelės, „minčių lietus“, klausimai, pasakojimai, samprotavimai, vaiko veiklos stebėjimo užrašai ir kt.

Ugdymo pasiekimų vertinimo vykdytojai ir dalyviai: pedagogai, tėvai, vadovai.

Ugdymo pasiekimams vertinti ir fiksuoti pasirinkti „Presvika“ ir „Šviesa“ leidyklų išleisti vaikų pasiekimų bei pažangos vertinimo aprašai.

1. Ankstyvojo amžiaus vaikų (nuo gimimo iki trejų metų) pasiekimų bei pažangos vertinimo gairės ir aprašas.

2. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų bei pažangos vertinimo gairės ir aprašas.

3. Priešmokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų bei pažangos vertinimo gairės ir aprašas.

Ankstyvojo amžiaus vaikų pasiekimų bei pažangos vertinimo aprašas pildomas vienerius metus

Ikimokyklinio amžiaus (3 – 6 metų vaikams) pasiekimų bei pažangos vertinimo gairių aprašas pildomas trejus metus (arba tiek laiko, kiek vaikas lanko darželio ikimokyklinio ugdymo grupes).

Priešmokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų bei pažangos vertinimo aprašas pildomas vienerius metus.

Vaikų pasiekimų vertinimų apšankai turi būti baigti pildyti iki lapkričio 1 d. (pirmas vertinimas) ir iki birželio 1 d.(antras vertinimas)

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Adaškevičienė, E. (1996). Judėjimo džiaugsmas. Lietuvos ikimokyklinukų fizinio aktyvumo optimizavimo programa. Vilnius.
2. Adaškevičienė, E. (1999). Vaikų sveikatos ugdymas pedagoginiu aspektu. Vilnius.
3. Adaškevičienė, E. (2004). Vaikų fizinės sveikatos ir kūno kultūros ugdymas. Klaipėda.
4. Bakūnaitė, J. (1998). Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. Vilnius: Eugrimas.
5. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdimosi programa. (2003). Vilnius: ŠAC.
6. Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai. (2003). Vilnius.
7. Gražienė, V. (1999). Kai kurie ikimokyklinio ugdymo praeities ir dabarties santykio aspektai // Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. – Vilnius: Leidybos centras.
8. Gaižutis, A. (1989). Estetinio ir meninio ugdymo programa. Vilnius.
9. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. (1993). Vilnius: Leidybos centras.
10. Janušauskienė, B., Lukoševičius, L. (1999). Sveika gyvensena nuo vaikystės. Kaunas.
11. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
12. Kardelis, K. (2002). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Kaunas: Judex.
13. Leščiukaitienė, V. (1998). Tėvų, pedagogų ir specialistų bendradarbiavimas rengiant individualiąsias programas // Sudėtinga vaikystė. – Vilnius: LPKI.
14. Lietuvos sveikatos programa 1997 – 2010. (1998). Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministerija.
15. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 2011, Nr. 38-1804).
16. Lietuvos švietimo koncepcija. (1992). Vilnius: Leidybos centras.
17. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija. 1989.
18. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011-06-07 įsakymas Nr. V-1009 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“. (Žin., 2011, Nr. 38-1824).
19. Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. IX-1700 „Dėl valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatų“.
20. Lietuvos Respublikos Seimo 2003-08-20 nutarimas Nr. IX-1569 „Dėl vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 52-2316).
21. Maceina, A. (2002). Raštai VIII tomas. – Vilnius: Mintis.
22. Monkevičienė, O. (2001). Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius: Minklės leidyba.
23. Monkevičienė, O., Palačionienė, L. (2003). Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų socialinių įgūdžių ugdymo ir žalingų įpročių prevencijos programa. Vilnius: VSUC.
24. Monkevičienė, O. (1995). Užsienio valstybių ikimokyklinio ugdymo programų modeliai // Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. II dalis. Vilnius: Leidybos centras.
25. Monkevičienė, O. (1995). Naujojo ugdymo turinio bei kūrybinio jo įgyvendinimo būdų psichologinės-pedagoginės ištakos. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. I dalis. Vilnius: Leidybos centras.
26. Monkevičienė, O. (1999). Reformuojamo ikimokyklinio ugdymo turinio sudarymas ir diegimas // Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. Vilnius: Leidybos centras.
27. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. (2006). Vilnius: ŠAC.
28. Petrauskienė, A., Zaborskis, A. (2003). Aukime sveiki. Sveikatos ugdymas darželyje. Auklėtojos knyga. Kaunas: Farmacija.
29. Piliuvienė, A. Dailidienė, D., Jakučiūnienė, D. ir kt. (1997). Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvensenos įgūdžių ugdymo programa. Vilnius: Leidybos centras.
30. Rauckis, J., Drungilienė, D. (2003). Ankstyvojo amžiaus vaikų kūno kultūros programa. Vilnius.

31. Saugėnienė, N. (2003). Ugdymo programų planavimas ir realizavimas. Kaunas: KTU.
32. Staerfeldt, E., Mahiasen, R. Ch. (1999). Pedagogika ir demokratija. Vilnius: Aidai.
33. Stepaitienė, A. (1999). Sveika gyvensena. Vilnius.
34. Šalkauskis, S. (1991). Pedagoginiai raštai. Kaunas.
35. Universaliosios sveikatos ugdymo bei rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa. (2000). Vilnius.
36. Ušeckienė, L. (2003). XXa. pedagogikos kryptys ir švietimo sistemos. VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla.
37. Vaikų darželių programa „Vėrinėlis“. (1993). Vilnius: Leidybos centras.
38. Vaikų teisių konvencija. – Lietuvos nacionalinis UNICEF komitetas. (2000).
39. Verseckienė, O., Marcinkas, F. ir kt. (1995). Po tėviškės dangum. Etninio ugdymo gairės. Vilnius.
40. Vydūnas. (1991). Sveikata, jaunumas ir grožė. Gimdymo slėpiniai. Kaunas.
41. Žilinskienė, E., Gudžinskienė, V. (2003). Gyvensena ir sveikata. Vilnius.
42. D. T. Dodge, L. J. Colker, C. Džeroman (2007). Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas“.
43. D. T. Dodge, Sh. Rudink, Kai-lee Berke (2008). Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas.
44. M. Pitamic, C. McCarthy (2010). Žaidimai vaikams (nuo 1 iki 3 metų).